

MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1/2014

ISSN 1338-6301

Časopis Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Svet a my

**AKTUÁLNE: SLOVENSKO JE 10 ROKOV ČLENOM
EURÓPSKEJ RODINY**

**OFICIÁLNA ROZVOJOVÁ POMOC: PREČO
SLOVENSKO POMÁHA?**

**VYŠEHRADSKÁ SKUPINA: NAJEFEKTÍVNEJŠIE
REGIONÁLNE ZOSKUPENIE V STREDNEJ EURÓPE**

**PODPREDESA VLÁDY A MINIS-
TER ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SR
MIROSLAV LAJČÁK PRI
PRÍLEŽITOSTI 10. VÝROČIA
VSTUPU SR DO EÚ**

Vážené dámy, vážení páni,
spoločne sme si pripomenuli jednu

z rozhodujúcich udalostí našich najnovších dejín – 10. výročie vstupu SR do EÚ. Toto výročie je dobrou príležitosťou, aby sme sa obzreli späť a pripomenuli si cestu, ktorú sme prešli, a to nielen za desať rokov členstva v EÚ, ale aj za viac ako dekádu príprav, ktoré mu predchádzali.

Nie je to tak dávno – a mnohí z nás si to veľmi dobre pamätajú – keď sme na hraničnom priechode v Bergu stáli v dlhých radoch a nervózne v rukách zvierali pasy s drahými vízami – vstupenkami do slobodného sveta. Dnes cestujeme po veľkej časti sveta bez víz a po Európe dokonca bez pasov a hraničných kontrol.

Nie je to tak dávno, keď sme s okolkovanými česko-slovenskými bankovkami, či neskôr slovenskými korunami vo vreckách, hľadeli na marku, šiling či frank ako na stelesnenie prosperity. Dnes v prevažnej časti Európy využívame spoločnú menu a zdá sa nám už trochu zvláštne a nepohodlné, ak musíme vymieňať valuty na dovolenke v Chorvátsku, ale aj pri ceste do Prahy.

Nie je to tak dávno, keď sme boli na ekonomickom chvoste Európy. Vďaka realizovaným reformám, ale aj vďaka solidarite, na ktorej je založený európsky projekt, máme dnes jeden z najvyšších rastov hospodárstva, čo sa nepochybne prejavuje aj na kvalite života našich občanov. Dnes snáď už nikto nepochybuje, že EÚ je jedným z rozhodujúcich kľúčov k prosperite Slovenska.

Nie je to tak dávno, keď sme snívali sen o Európe. Vďaka našej autentickej skúsenosti dnes pomáhame tento sen naplňať iným – podporou pri rokovacích stoloch i odovzdávaním praktických skúseností. Je predsa našim prirodzeným záujmom, aby sa krajiny v našom bezprostrednom susedstve, na západnom Balkáne, ale aj na východe európskeho kontinentu, približovali k nám – hodnotovo, právne, ekonomicky, uvažovaním, víziou sveta a spoločnosti.

Bilancujeme prvú dekádu členstva v EÚ. Náš príbeh však zďaleka nekončí. V porovnaní so situáciou na jeho začiatku je Slovensko v úplne inej pozícii. Sme súčasťou silnej a prosperujúcej komunity. Hlas Slovenska je aj vďaka našej expertíze, konzistentnosti a vyargumentovanosti našich postojov široko rešpektovaný.

Na pozadí prebiehajúcej globalizácie, geopolitických zmien a aktuálnych výziev všetkého druhu je zrejmé, že záujmy Slovenska sme schopní najlepšie presadzovať cez silnú a efektívne fungujúcu EÚ. Toto je jediná cesta, ako môže náš príbeh úspešne pokračovať ďalej.

Foto na str. 2 a 3 z podujatí pri príležitosti 10. výročia vstupu SR do EÚ.
Z archívu MZVaEZ SR. Portrét na str. 3 AV Service EK.

PODPREDESA EURÓPSKEJ KOMISIE MAROŠ ŠEFČOVIČ PRI PRÍLEŽITOSTI 10. VÝROČIA VSTUPU SR DO EÚ

Pred 10 rokmi Slovensko definitívne uzavrelo kapitolu svojich dejín, späť so železnou oponou a vstúpilo do rodiny moderných európskych demokracií. Slovenskí občania nastúpili na integračný expres s cieľovou stanicou Európska únia. Slovensko sa otvorilo a Európa aj svet nás začali vnímať ako vyspelého partnera. Hoci pri vstupe do EÚ sme dosahovali len polovicu európskej životnej úrovne, dnes môžeme konštatovať, že úspešne dobiehame Českú republiku a z regiónu sa azda najčastejšie porovnávame s Rakúskom. Vo vysokom integračnom tempe sme sa cez schengenskú stanicu a už bez hraničných kontrol dovezli až do najužšieho jadra EÚ s názvom eurozóna. Po neľahkých začiatkoch vzniku Slovenskej republiky pred 20 rokmi a po 10 rokoch tvrdej práce v EÚ dnes môžeme s hrdosťou skonštatovať, že patríme do elitnej európskej ligy. Začali sme využívať rozsiahle európske práva a slobody, na ktoré sme si rýchlo zvykli a dnes ich už berieme ako samozrejmosť. Platí to najmä pre mladých ľudí, ktorí ako prvá generácia považujú EÚ za svoj prirodzený priestor bez hraníc a Európu za svoj kontinent.

Nadchádzajúce obdobie bude pre Slovensko výzvou z hľadiska celkovej konsolidácie nášho pôsobenia v EÚ a maximálneho zhodnotenia existujúceho potenciálu nášho členstva, čo vyvrcholí predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade EÚ v druhej polovici roka 2016. Musíme sa tiež zamerať na to, ako efektívne naložiť s európskymi investíciami na modernizáciu slovenskej ekonomiky, tvorbu nových pracovných príležitostí pre mladých ľudí, či na skvalitnenie slovenskej vedy a zlepšenie postavenia našich poľnohospodárov.

Okrem toho, v kontexte ďalšieho prehlbovania eurozóny, bude ďalšia dekáda tiež obdobím veľkej premeny a posilňovania EÚ ako celku. Posledný československý prezident V. Havel nazval Európsku úniu „vlastou našich vlastí“. Napriek tomu, že európska spolupráca sa teší obdivu zo strany našich susedov a zahraničných partnerov, je potrebné neustále si pripomínať históriu a aktívne reagovať na extrémistické hlasy šíriace myšlienky návratu hraníc a tým aj colných kontrol, nestabilných národných mien či prekážok na pracovnom trhu. Európa v minulosti zaplatila vysokú cenu za to, že sa nedokázala včas postaviť tým, ktorí presadzovali neznášanlivosť, rasizmus, antisemitizmus, xenofóbiu a extrémny nacionalizmus. Pre generáciu našich otcov bola EÚ prístavom mieru. Pre nás znamenala prosperitu a návrat do Európy a pre nadchádzajúcu generáciu bude symbolizovať najlepšiu odpoveď na výzvy globalizácie.

Tak, ako sa po vzniku SR podarilo dostať našim hokejistom z C skupiny k titulu majstrov sveta, tak sa našej krajine za neuveriteľne krátku dobu podarilo prebojovať sa spoza železnej opony do najprestížnejšieho európskeho klubu – na čo môžeme byť právom hrdí!

Zaželajme si teda, aby nadchádzajúca dekáda európskej kapitoly Slovenska bola rovnako dynamická ako tá prvá a aby sme úspešne pokračovali v tejto dobre naštartovanej tradícii.

Benefity rozšírenia EÚ

SLOVENSKÉ PODNIKY PROFITUJÚ ZO ZVÝŠENÉHO OBJEMU OBCHODU S EUROZÓNOU. EXPORT DO ČLENSKÝCH KRAJÍN EÚ SA OD VSTUPU SLOVENSKA DO EÚ BEZMÁLA ZDVOJNÁSOBIL: V ROKU 2011 DOSIAHOĽ SUMU 48 MLD. EUR

KLÚČOVÉ MAKROEKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Prístupový proces zvýšil ekonomický rast v strednej a východnej Európe o odhadovaných 1,75 % ročne v rozmedzí rokov 2000 – 2008. Vstup Slovenska do EÚ a zapojenie sa do jednotného trhu prispelo k nevídanej miere rastu HDP bezmála 10,5 % (v roku 2007).

INVESTÍCIE & OBCHOD

Po vstupe SR do EÚ slovenské podniky profitovali z nárastu vo vzájomnom obchode s eurozónou. Slovenský export do členských štátov EÚ sa takmer zdvojnásobil: z 25 mil. eur v roku 2004 na 48 mld. eur v roku 2011, kým dovoz z členských štátov EÚ narástol v tom istom období o 57 % na 36 mld. eur. Slovensko malo tiež osov z nárastu obchodu s kandidátskymi krajinami, osobitne s Tureckom. Od roku 2003 sa objem slovensko-tureckej obchodnej výmeny zvýšil päťnásobne: z 266 mil. eur na 1,1 mld. eur v roku 2011. V roku 2010 približne 30 mld. eur priamych zahraničných investícií na Slovensku pochádzalo z krajín eurozóny (v porovnaní s menej ako 10 mld. eur tesne pred vstupom do EÚ). Jedným z najväčších investorov je Peugeot, ktorý v Trnave vybudoval továreň v objeme 800 mil. eur s viac ako 3 tisíc zamestnancami.

POĽNOHOSPODÁRSTVO

Slovenskí poľnohospodári patria medzi tých, ktorí najviac čerpajú z priamych platieb a štrukturálnych fondov EÚ pre rozvoj vidieka. S celkovou sumou 358 eur na hektár je podpora, ktorú Slovensko dostáva, nad priemerom EÚ (353 eur/ha) a vyššia, než napríklad podpora francúzskym, poľským, alebo španielskym farmárom.

INFRAŠTRUKTÚRA

Štrukturálne fondy EÚ sa podieľali na financovaní kľúčových projektov infraštruktúry, ako sú napr. výstavba diaľnice D1 a rýchlostnej komunikácie R3, ktoré významne prispeli k lepšiemu prístupnosti a ekonomickému rozvoju slovenských regiónov.

VZDELANIE

Program Erasmus sa začal na Slovensku už v roku 1998. Odvtedy tento program využilo okolo 15 000 študentov a 7000 učiteľov zo slovenských univerzít.

REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA

Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú pomoc poskytuje podporu krajinám západného Balkánu. Najväčším príjmom tejto pomoci je Srbsko s viac ako 90 rozvojovými projektmi v celkovom objeme 9 mil. eur. Projekty sú zamerané na rozvoj infraštruktúry (69 %), podporu integrácie do medzinárodných organizácií (14 %), podporu pre občiansku spoločnosť (10 %) a propagáciu podnikania (7 %).

KRITIKA & PROBLÉMY

Vo vzťahu k Slovensku nie sú špecificky negatívne skúsenosti. Pre slovenskú zahraničnú politiku je rozširovanie dlhodobým cieľom, s úmyslom odovzdať expertízu a skúsenosti s európskou integráciou kandidátskym krajinám. Slovensko aktívne podporovalo vstup Chorvátska do EÚ a bolo prvou krajinou, ktorá ratifikovala prístupovú zmluvu. Agenda rozširovania EÚ je politicky populárna pre úzky vzťah Slovenska so západným Balkánom. Minuloročný pokles podpory verejnosti voči ďalšiemu rozširovaniu EÚ sa pripisuje opatrnejšiemu postoju slovenských občanov voči pretrvávajúcej ekonomickej kríze. Väčšina Slovákov sa k rozširovaniu naďalej stavia pozitívne.

Fotografie: ÚV SR a AV Services EK.

DOPAD A VÝSLEDKY KOHÉZNEJ POLITIKY NA SLOVENSKU

Slovensko sa stalo spôsobilým pre podporu zo štrukturálnych fondov pri vstupe do EÚ v polovici roku 2004. Prvoradým cieľom stratégie rozvoja bolo riešenie hlavných zdrojov regionálnych rozdielov, identifikovaných v oblasti infraštruktúry, ľudských zdrojov, priemyslu a služieb, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka.

Väčšina dotácií pre dopravnú infraštruktúru bola určená na financovanie rekonštrukcie a elektrifikácie vybraných železničných tratí a na začlenenie regionálnych železničných sietí do transeurópskej siete (TEN). V cestnej doprave bola prioritou oprava a rekonštrukcia existujúcich ciest a výstavba nových. **Od roku 2004 kohézna politika na Slovensku prispela k modernizácii a rozvoju dopravného sektora rekonštrukciou 100 km železníc, výstavbou 30 km nových diaľnic a 24 km rýchlostných komunikácií.** V oblasti životného prostredia finančné prostriedky prispeli k výstavbe takmer **1600 km novej kanalizačnej infraštruktúry**, ktorá umožnila napojenie viac ako 4600 domácností. Okrem toho bolo postavených alebo zmodernizovaných **više 60 zariadení na triedenie a využitie odpadu** a prefinancovalo sa **230 aktivít na zníženie znečistenia vzduchu**. V oblasti ľudských zdrojov bolo hlavným cieľom poskytnutie pomoci obciam, jednotlivcom a organizáciám na riešenie najnaliehavejších problémov týkajúcich sa rozvoja trhu práce. Priamu podporu získalo viac ako **400 malých a stredných podnikov (MSP)**, a bolo vybudovaných **6 podnikateľských inkubátorov** a **16 priemyselných parkov** s cieľom uľahčiť zakladanie nových firiem. Podporovaných bolo tiež **25 výskumných projektov**. Pokiaľ ide o miestnu infraštruktúru, kohézna politika pomohla zrekonštruovať **99 škôl, 17 nemocníc, 24 zariadení sociálnej starostlivosti, 46 kultúrnych zariadení a 64 projektov pre rozvoj cestovného ruchu**.

EURÓPSKA KOHÉZNA POLITIKA NA SLOVENSKU

Európska únia (EÚ) sa skladá z 27 členských štátov, ktoré vytvárajú spoločenstvo a jednotný trh so 493 miliónmi občanov. Medzi týmito krajinami a ich 271 regiónmi však stále pretrvávajú veľké hospodárske a sociálne rozdiely. Ústredným bodom európskej kohéznej politiky je snaha o zlepšenie konkurenčného postavenia únie ako celku, predovšetkým jej najslabších regiónov. Prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Európskeho sociálneho fondu (ESF), známych ako štrukturálne fondy, ako aj Kohézneho fondu, investuje do tisícov projektov vo všetkých regiónoch Európy za účelom dosiahnutia jej primárnej úlohy: podporovať hospodársku a sociálnu súdržnosť zmenšovaním rozdielov medzi členskými krajinami a regiónmi. Kohézna politika s rozpočtom 347 miliárd eur na obdobie rokov 2007 – 2013 bol na úrovni EÚ najväčším zdrojom finančnej podpory pre investície do rastu a zamestnanosti. Bol navrhnutý tak, aby všetkým regiónom umožnil efektívne konkurovať na vnútornom trhu. Ako sa však výzvy, ktorým čelia európske regióny, menili v priebehu

času, tak sa menila aj politika. Na pozadí závažných zmien v únii, ktoré boli dôsledkom rozširovania a narastajúcej globalizácie, obáv o dodávky energie, demografického poklesu, klimatických zmien a najnovšie, svetovej recesie, sa kohézna politika postupne vyvíjala ako kľúčová časť reakcie na zvládnutie týchto nových skutočností.

STRUČNÝ POHĽAD NA ÚSPECHY OD ROKU 2004

EURÓPSKE INVESTÍCIE NA SLOVENSKU 2007 – 2013

Na obdobie rokov 2007 – 2013 bolo Slovensku pridelených celkom **11,7 miliardy eur: 10,9 miliardy eur** v rámci cieľa Konvergenca, **1,05 miliardy eur** v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť a **0,2 miliardy eur** v rámci cieľa Európska územná spolupráca. Pod cieľ Konvergenca spadá západné, stredné a východné Slovensko, zatiaľ čo Bratislavský kraj je jediným regiónom, ktorý spadá pod cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť. Strategické plánovanie Slovenska na obdobie rokov 2007 – 2013 bolo implementované prostredníctvom 11 programov. V regiónoch západného, stredného a východného Slovenska bolo implementovaných šesť sektorových programov (vrátane programu „Informačná spoločnosť“, „Životné prostredie“, „Doprava“, „Zdravotníctvo“, „Konkurencieschopnosť a hospodársky rast“, „Výskum a vývoj“) a jeden regionálny program. Špecifický regionálny program bol implementovaný v Bratislavskom regióne. Navyše, jeden „viacúčelový cieľ“ pokrýval celé územie Slovenska, dva programy spolufinancoval Európsky sociálny fond („Vzdelávanie“ a „Zamestnanosť a sociálna inklúzia“).

◀ Z archívu MZVaEZ SR.

SPROSTREDKOVANIE LISABONSKEJ STRATÉGIE PRE RAST A ZAMESTNANOSŤ

Znovuotvorenie Lisabonskej stratégie v roku 2005 sa usilovalo o posilnenie konkurenčného postavenia regiónov EÚ vo svetovom hospodárstve zaradením rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti medzi najdôležitejšie body agendy únie. V období rokov 2007 – 2013 európska kohézna politika pripisovala rastúcu dôležitosť sprostredkovaniu tzv. „lisabonských cieľov“. 58 % z celkového príspevku spoločenstva sa týkalo priamych investícií do priorit agendy rastu a zamestnanosti.

Cieľ Konvergenca sa týka regiónov, ktoré charakterizuje nízka úroveň HDP a zamestnanosti, kde bol podľa stavu v rokoch 2000 – 2002 HDP na hlavu nižší ako 75 % priemeru EÚ. Vztahuje sa na 99 regiónov, predstavujúcich 35 % obyvateľstva EÚ a v najmenej rozvinutých členských štátoch a regiónoch sa usiluje o podporu podmienok, prispievajúcich k rastu a vedúcich ku konvergencii v reálnom čase. Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť sa týka zvyšku EÚ alebo 172 regiónov, ktoré predstavujú 65 % obyvateľstva EÚ. Usiluje sa zlepšiť konkurencieschopnosť a atraktivnosť regiónov, ako aj zvýšiť ich úroveň zamestnanosti.

HLAVNÉ PRIORITY KOHÉZNEJ POLITIKY NA SLOVENSKU 2007 – 2013

Takmer jedna tretina z celkových zdrojov EÚ – asi 3,5 miliardy eur, bolo určených na zlepšenie dopravnej infraštruktúry, a tým na zvýšenie prístupnosti územia Slovenska. Medzi strategické priority Slovenska patrí ochrana životného prostredia, vrátane ochrany a racionálneho využívania vodných zdrojov, ako aj ochrana pred povodňami, odpadové hospodárstvo, obnova prírody a krajiny, prevencia rizík a podpora obnoviteľných zdrojov. Investície do týchto oblastí boli plánované vo výške asi 3,8 miliardy eur, čo je 34 % z príspevku EÚ, zatiaľ čo príspevok na zmiernenie klimatických zmien bol určený vo výške 1,7 miliardy eur. Projekty v rámci programu „Životné prostredie“ mali zámer zvýšiť počet ľudí napojených na verejnú kanalizáciu, na čistiarnu odpadových vôd a rozšíriť okruh obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov. EÚ takisto poskytovala investície do výskumu a vývoja (VaV) a inovácií. Slovensko malo k dispozícii relatívne najvyšší prídely investícií na informačné a komunikačné technológie (IKT) zo všetkých členských štátov EÚ. Predstavovali 10 % z celkového prídely krajiny, alebo zhruba 1,2 miliardy eur a boli určené na zvýšenie počtu obyvateľov s prístupom k modernej širokopásmovej sieti. Ďalšie investície boli zamerané na energetickú efektívnosť a obnoviteľné energie. Osobitná pozornosť sa venovala rozvoju podnikania, najmä malých a stredných podnikov (MSP), ktorý je úzko spätý s inováciou. Dotácie bolo možné čerpať na projekty, podporujúce konkurencieschopnosť a inováciu podnikov, na projekty spolupráce medzi podnikmi a výskumnými inštitúciami a ďalšie prostriedky na akcie, zamerané na zvýšenie adaptability pracovníkov a podnikov. Väčšina z prídely Európskeho sociálneho fondu,

takmer 547 miliónov eur, bola k dispozícii na investície do ľudského kapitálu. Konkrétne išlo o špecifické potreby znevýhodnených skupín obyvateľstva, vrátane rómskej menšiny. Prostredníctvom akcií, naplánovaných v rámci programu „Informačná spoločnosť“, sa národné orgány usilujú o zlepšenie efektívnosti verejnej správy v 20 kľúčových oblastiach. Slovensko malo možnosť využívať technickú podporu, tak ako je stanovená v rámci nástroja JASPERS, na pomoc pri príprave aplikácií projektov pre potenciálne financovanie z fondov, a tiež inováčné finančné mechanizmy, ako napr. nástroj finančného inžinierstva JEREMIE v jeho štyroch operačných programoch. Koncepcia integrovaného rozvoja miest bola podporovaná prostredníctvom regionálneho programu a programu Bratislava. Každý program cieľa Územná spolupráca zahŕňa minimálne 15 % spolufinancovania od každého zúčastneného členského štátu.

- ✓ 3,5 miliardy eur na zlepšenie dopravnej infraštruktúry,
- ✓ 2,6 miliardy eur na výskum, vývoj a inovácie,
- ✓ 5,5 miliardy eur na ochranu životného prostredia a zmiernenie klimatických zmien,
- ✓ 1,2 miliardy eur na informačné a komunikačné technológie.

ZÁKLADNÉ FAKTY 2007 – 2013

BUDOVANIE MOSTOV MEDZI SUSEDMI

Hospodársky úspech v dnešnej Európe často závisí od schopnosti regiónu vytvárať siete s inými regiónmi. Spolupráca a zdieľanie skúseností medzi regiónmi môže byť kľúčovým spúšťacím impulzom pri stimulácii dynamického procesu regionálneho rozvoja s výhľadom do budúcnosti. EÚ musí hrať dôležitú úlohu pri sprostredkovaní a podpore takýchto partnerstiev tak medzi regiónmi v rámci Únie, ako aj so susednými regiónmi mimo nej. Vývoj tisícov projektov v priebehu mnohých rokov v rámci iniciatívy INTERREG ukázal regiónom výhody práce v partnerstve, zdieľania myšlienok a vytyčovania nových a inovatívnych spôsobov využitia európskych investícií. Cieľ Európska územná spolupráca, financovaný prostredníctvom EFRR, podporuje cezhraničné, nadnárodné a medziregionálne programy spolupráce. Jeho zámerom je povzbudiť regióny a mestá v celej EÚ a blízkom okolí, aby spolupracovali a navzájom sa učili. Slovensko malo k dispozícii celkový rozpočet EFRR vo výške 227 miliónov eur pre európsku územnú spoluprácu na obdobie rokov 2007 – 2013 a podieľalo sa na jedenástich programoch.

- ✓ Päť cezhraničných programov s Maďarskom, Poľskom, Rakúskom, Slovenskom a jeden program susedstva s Maďarskom, Rumunskom a Ukrajinou.
- ✓ Dva nadnárodné programy: Stredná Európa a Juhovýchodná Európa.
- ✓ Štyri medziregionálne programy: INTERREG IV C, INTERACT II, ESPON II a URBACT II.

INTERREG IVC podporuje výmenu skúseností a dobrej praxe medzi regiónmi, URBACT tematické mestské siete, INTERACT je podpora pre riadiacu organizáciu programov spolupráce, ESPON monitorovacia sieť pre územné plánovanie.

EÚ NA POŽIADANIE

Fond solidarity Európskej únie bol vytvorený po povodniach, ktoré postihli strednú Európu v lete roku 2002. V prípade vážnej prírodnej katastrofy poskytuje mimoriadnu pomoc členským a prístupujúcim štátom. V októbri roku 2005 Fond solidarity Európskej únie poskytol grant vo výške 5,67 miliónov eur regiónom Slovenska, vrátane banskobystrického, košického, prešovského a žilinského regiónu, ktoré boli najviac postihnuté prudkou búrkou v novembri roku 2004. Búrka usmrtila dvoch ľudí a poškodila približne 28 % z celkovej plochy postihnutých regiónov, kde žijú takmer tri milióny obyvateľov. Zasiahla infraštruktúru a vážne poškodila lesy, predovšetkým v Tatranskom národnom parku.

REGIONÁLNA POLITIKA NA MIESTE

SPINEA – vývoj a zavádzanie nových technológií

Celkové náklady: 6,6 milióna eur

Podpora EFRR: 2,3 milióna eur

Spoločnosť Spinea, so sídlom v Prešove, vyrába ozubené prevody pre použitie vo vysoko presnej robotike a v tejto oblasti je jediným výrobcom v Európe. V roku 2004 získala finančné prostriedky z programu „Priemysel a služby“ do výšky 2,3 milióna eur ako príspevok na projekt postavenia novej výroby pre robotiku a zavádzanie nových technológií pre zvýšenie výroby vysoko presných redukčných prevodov. Celkové náklady na projekt predstavovali 6,6 milióna eur. Konkrétnymi cieľmi projektu bolo povzbudiť vývoj a zavádzanie nových technológií, aby spoločnosť dokázala konkurovať na globálnom trhu. Spoločnosť Spinea zásobuje širokú škálu sektorov, vrátane automobilového, ktorý je na Slovensku silno zastúpený, ako aj iné oblasti, napríklad vysoko presné aplikácie v zdravotníctve. Od roku 2001 spoločnosť zaznamenala dramatický rast (803 %) a pôsobí na trhoch v EÚ, Ázii, Severnej Amerike a Austrálii. Na svete má len troch konkurentov v Ázii a doteraz si dala patentovať 3 výrobky. Spoločnosť má úzke kontakty s Technickou univerzitou v Košiciach. Vzťah medzi spoločnosťou Spinea a univerzitou bol vzájomne výhodný a zaisťoval praktické výsledky z hľadiska hospodárskeho rastu.

MYJAVA – rekonštrukcia a rozšírenie čistiarny odpadových vôd (ČOV)

Celkové náklady: 1,7 milióna eur

Podpora EFRR: 1,3 milióna eur

Čistiareň odpadových vôd (ČOV) Myjava sa nachádza v Trenčianskom regióne. Vyčistená odpadová voda z ČOV Myjava vteká do rieky Myjava. Hlavným cieľom projektu bola rekonštrukcia

a zintenzívnenie prác na terajšej ČOV Myjava, aby sa dosiahla zhoda s európskymi právnymi predpismi v oblasti životného prostredia. Sekundárnym cieľom projektu je ochrana kvality vody; rieka Myjava, ktorá je prírodnou pamiatkou, spolu s jej poriečnou vegetáciou, predstavuje významný faktor pre krajinu a ekologickú stabilizáciu. Vegetácia chráni rieku aj pred znečistením, keďže absorbuje časť hnojív spláchnutých z okolitých polí. Z dlhodobejšieho hľadiska by zrekonštruovaná ČOV v tejto chránenej oblasti mala vytvoriť priaznivé podmienky pre ochranu viacerých druhov rýb a bezstavovcov. Pred začatím prác v roku 2005 bola účinnosť čistenia ČOV Myjava približne 76 %. Po dokončení projektu v roku 2007

merania preukázali 95 %-nú účinnosť čistenia odpadových vôd. Projekt Myjava ovplyvnil zamestnanosť, pretože jeho realizácia znamenala zachovanie asi 10 pracovných miest.

Zdroje a viac informácií:

Regionálna politika EÚ: http://ec.europa.eu/regional_policy/

Kohézna politika na Slovensku: http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/slovakia/index_sk.htm

Národná webová stránka: <http://www.nsrr.sk/>

Európsky sociálny fond: <http://ec.europa.eu/social/>

Na podujatí pri príležitosti nášho vstupu do schengenského priestoru sa stretli slovenskí predstavitelia s významnými európskymi politikmi (sprava): minister zahraničných vecí SR Ján Kubiš, eurokomisár Franco Frattini, predseda EK José Manuel Barroso, premiér SR Robert Fico, premiér Portugalska José Sócrates, minister vnútra SR Robert Kaliňák a eurokomisár Ján Figel. Copyright: Zastúpenie EK na Slovensku.

Stručná história Európskej únie

Do podpisu Rímskej zmluvy hnacím motorom myšlienky vytvorenia Európskej únie bolo navždy zamedziť častým a krvavým konfliktom medzi európskymi krajinami. Palivom myšlienky spojenectva namiesto konfliktov boli čerstvé neblahé skúsenosti obyvateľov starého kontinentu z 2. svetovej vojny.

Lenže krátko po vojne sa Európa rozdelila na Východ a Západ, čím sa začala studená vojna trvajúca 40 rokov. Národy západnej Európy založili v roku 1949 Radu Európy. Bol to prvý krok smerom k vzájomnej spolupráci, avšak šesť zakladajúcich krajín malo záujem ísť ďalej.

V roku 1950 sa európske krajiny začali hospodársky a politicky zjednocovať v Európskom spoločenstve uhlia a ocele s cieľom zabezpečiť trvalý mier. Zakladajúcimi členmi boli Belgicko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko. Päťdesiate roky minulého storočia boli poznamenané studenou vojnou medzi Západom a Východom. Protesty proti komunistickému režimu v Maďarsku boli v roku 1956 potlačené sovietskymi tankami. V nasledujúcom roku 1957 sa Sovietsky zväz dostal do vedenia v kozmických pretekoch, keď do vesmíru vypustil prvý človekom zostrojený satelit Sputnik 1. V roku 1957 bola zároveň podpísaná Rímska zmluva, zakladajúca Európske hospodárske spoločenstvo (EHS), čiže „spoločný trh“.

PREHĽAD VÝZNAMNÝCH DÁTUMOV V HISTÓRII EÚ

1950

9. máj

Robert Schuman, francúzsky minister zahraničných vecí, vystúpil s dôležitým prejavom, v ktorom predstavil návrhy založené na myšlienkach Jeana Monneta. Navrhol, aby Francúzsko

a Spolková republika Nemecko združili svoje zdroje uhlia a ocele do jednej organizácie, do ktorej sa môžu zapojiť aj ostatné európske krajiny. **Tento dátum možno pokladať za zrodenie Európskej únie, 9. máj sa každoročne oslavuje ako Deň Európy.**

1951

18. apríl

Šesť krajín – Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Spolková republika Nemecko a Taliansko – podpísalo v Paríži Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (ESUO). Do platnosti vstúpila 23. júla 1952 na obdobie 50 rokov. Pohnútkou Schumanovho plánu, ústiaceho do zmluvy o spoločnej organizácii ťažkého priemyslu – uhlia a ocele, bolo zamedziť, aby už žiadna európska krajina nevyrábala zbrane na vlastnú päsť a a nepoužila ich vo vojne proti inému národu tak, ako v minulosti.

1955

1. – 2. jún

Stretnutie ministrov zahraničných vecí šiestich krajín v Messine, kde sa rozhodlo o rozšírení európskej integrácie na ostatné oblasti ekonomiky.

HISTÓRIA EÚ OD RÍMSKEJ ZMLUVY

1957

25. marec

Šesť krajín, motivovaných úspechom zmluvy o uhlí a oceli, rozšírilo spoluprácu na ďalšie hospodárske sektory. Podpísali Rímsku zmluvu, zakladajúcu Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) alebo „spoločný trh“ a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom). Do platnosti vstúpili 1. januára 1958. Cieľom bol voľný pohyb ľudí, tovaru a služieb aj za hranicami.

1960

V šesťdesiatych rokoch napomohla hospodárskemu rastu Európy skutočnosť, že krajiny EHS pri vzájomnom obchodovaní prestali vyberať clá. Rovnako sa dohodli na spoločnej kontrole produkcie potravín, aby ich mal každý dostatok. Napokon došlo v poľnohospodárskej výrobe k prebytku.

4. január

Na podnet Spojeného kráľovstva bolo Štokholmským dohovorom založené Európske združenie voľného obchodu (EZVO), ktoré zoskupuje niekoľko európskych krajín, nepatriacich do EHS.

1962

EHS začalo uskutočňovať „spoločnú poľnohospodársku politiku“, čím umožnilo krajinám spoločnú kontrolu výroby potravín. Poľnohospodárom sa začali vyplácať za ich výrobky rovnaké čiastky.

1963

20. júl

Členské krajiny EHS podpísali v Yaoundé svoju prvú veľkú medzinárodnú dohodu o pomoci s 18

bývalými kolóniami v Afrike. Asociačná dohoda znamenala začiatok spolupráce európskych krajín s krajinami „čierneho“ kontinentu. V roku 2005 mala EÚ osobitné partnerské vzťahy už so 78 krajinami v Afrike, v regiónoch Karibiku a Tichomorria (AKT). EÚ sa stala najväčším poskytovateľom rozvojovej pomoci najchudobnejším krajinám na svete. Jej pomoc je úzko spätá s rešpektovaním ľudských práv zo strany prijímateľov pomoci.

1965

8. apríl

Bola podpísaná zmluva o zlúčení výkonných orgánov troch spoločenstiev (ESUO, EHS a Euratom) a vznikla jednotná Rada a jednotná Komisia. Do platnosti vstúpila 1. júla 1967.

1966

29. január

Takzvaný Luxemburský kompromis. Po politickej kríze Francúzsko súhlasilo, že sa bude opäť zúčastňovať na stretnutiach Rady pod podmienkou, že sa uzavrie dohoda o pravidle jednomyselnosti v prípade, keď sú v hre rozhodujúce národné záujmy.

1968

1. júl

Úplné zrušenie cla na priemyselné výrobky medzi členskými štátmi EHS o 18 mesiacov skôr, ako bolo plánované zavedenie

spoločného colného sadzovníka. Týmto aktom odštartoval voľný cezhraničný obchod. Zrodila sa najväčšia obchodná skupina na svete. Členské krajiny EHS začali uplatňovať rovnaké clá na dovoz z iných krajín.

1969

1. – 2. december

Na summite v Haagu sa politickí vodcovia EHS rozhodli posunúť európsku integráciu vpred, čím otvorili cestu k prvému rozšíreniu.

1970

Sedemdesiate roky sa niesli v znamení arabsko-izraelského konfliktu. V októbri 1973 nastala ropná kríza a hospodárske problémy v Európe. Posledné pravicové diktatúry v Európe padli po zvrhnutí Salazarovho režimu v Portugalsku v roku 1974 a v Španielsku po smrti generála Franca v roku 1975. V rámci regionálnej politiky EÚ sa presúvali veľké objemy prostriedkov na vytváranie pracovných miest a infraštruktúry v chudobnejších oblastiach. Vplyv Európskeho parlamentu na záležitosti EÚ sa zvýšil v roku 1979, odkedy môžu všetci občania voliť svojich zástupcov priamo.

22. apríl

V Luxemburgu bola podpísaná zmluva, ktorá umožnila Európskym spoločenstvám byť vo väčšej miere financované

z vlastných zdrojov a posilnili sa právomoci Európskeho parlamentu.

1972

22. január

V Bruseli boli podpísané prístupové zmluvy s s Dánskom, Írskom, Nórskom a Spojeným kráľovstvom a Európskymi spoločenstvami.

24. apríl

Prvý plán jednotnej euromeny sa odvíja od roku 1970. Aby členské krajiny EHS zabezpečili svoju menovú stabilitu, rozhodli sa obmedziť fluktuáciu výmenných kurzov národných mien. Tento mechanizmus výmenných kurzov stanovený v roku 1972 bol prvým krokom k zavedeniu eura o 30 rokov neskôr.

1973

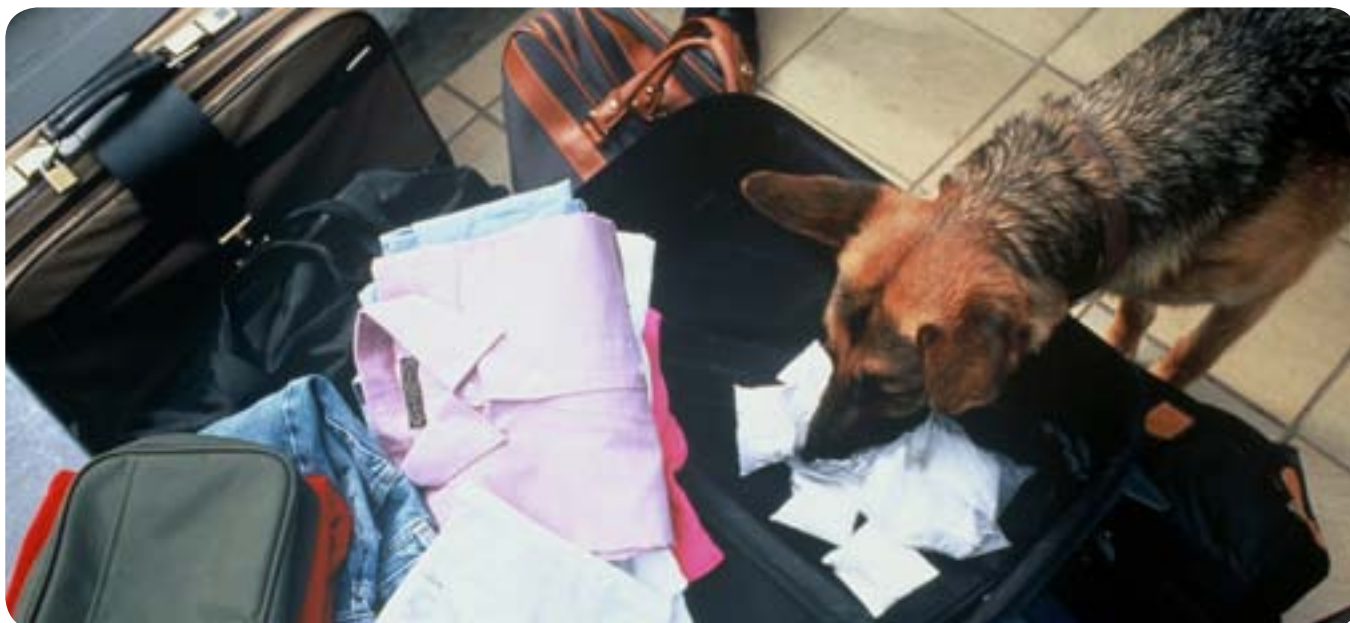
1. január

Začiatkom sedemdesiatych rokov sa EHS začalo rozrastať. K jeho prvému rozšíreniu prišlo 1. januára 1973. K šiestim zakladajúcim členom pristúpili Dánsko, Írsko a Spojené kráľovstvo. Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) sa tak zväčšilo na deväť členských krajín. Nórsko zostalo mimo EHS, pretože väčšina jeho občanov v referende nesúhlasila s členstvom.

1974

9. – 10. december

Na summite v Paríži sa politickí vodcovia

deviatich členských štátov rozhodli, že sa chcú stretávať trikrát do roka na platfor-
me Európskej rady. Odsúhlasili
aj priame voľby do Európskeho parlamentu
a schválili založenie Európskeho rozvojové-
ho fondu.

10. december

Predstavitelia EÚ zriadili solidárny
Európsky fond regionálneho rozvoja. Fond
zabezpečuje transfer peňazí z bohatých
regiónov do chudobných regiónov, s cieľom
zvýšiť kvalitu ciest a komunikácií, prilákať
investície a vytvoriť pracovné príležitosti.
Tento druh aktivít neskôr predstavuje
jednu tretinu všetkých výdavkov EÚ.

1975

28. február

V Lomé bola podpísaná dohoda (Lomé I)
medzi EHS a 46 krajinami Afriky, Karibiku
a Tichomoria (AKT).

22. júl

Bola podpísaná zmluva, ktorá poskytla
Európskemu parlamentu väčšie právomoci
v oblasti rozpočtu a zriadila Európsky dvor
audítorov. Platnosť nadobudla 1. júna
1977.

1979

7. – 10. jún

Prvé priame voľby do 410-členného
Európskeho parlamentu. Poslancov do EP
predtým delegovali národné parlamenty.
Členovia zasadať v paneurópskych politic-
kých skupinách (socialisti, konzervatívci,
liberáli, zelení, atď.), a nie v národných
delegáciách. Vplyv parlamentu postupne
rástol.

1980

Osemdesiate roky. Poľský odborový zväz
Solidarność na čele s Lechom Wałęsom
sa po štrajkoch lodiarov v Gdaňsku v lete
1980 stal pojmom v celej Európe, ako
aj vo svete. V roku 1981 sa Grécko stalo
desiatym členom EÚ a o päť rokov nato
pristúpili aj Španielsko a Portugalsko.
V roku 1986 bol podpísaný Jednotný
európsky akt (JEA). Táto zmluva bola
základom veľkého šesťročného programu,
zameraného na riešenie problémov s voľ-

ným obchodovaním v rámci EÚ a vďaka nej
vznikol „jednotný trh“. Veľkým politickým
prevratom bol pád Berlínskeho múru
9. novembra 1989 a otvorenie hraníc me-
dzi východným a západným Nemeckom
po dvadsiatich ôsmich rokoch. Nemecko
sa opäť zjednotilo.

1981

1. január

Vstupom Grécka do EHS sa počet členov
zvýšil na desať. V roku 1974 bola v Grécku
zvrhnutá vojenská diktatúra a obnovila
sa demokracia.

28. február

Počítače a automatizácia menia spôsob
života a práce. S cieľom zostať na čele ino-
vácií EHS prijala program „Esprit“ ako prvý
z mnohých programov výskumu a rozvoja.

1984

14. – 17. jún

Konali sa druhé priame voľby do Európske-
ho parlamentu.

1985

7. január

Jacques Delors sa stal predsedom Európs-
kej komisie (1985 – 1995).

14. jún

Bol podpísaný Schengenský dohovor
s cieľom zrušiť kontroly na hraniciach
medzi členskými krajinami Európskych
spoločenstiev.

1986

1. január

Španielsko a Portugalsko vstúpili do Eu-
rópskych spoločenstiev, počet členov
sa tým zvýšil na 12.

1987

17. a 28. február

Podpísanie Jednotného európskeho aktu
v Luxemburgu a v Haagu. Aj keď sa v roku
1968 zrušili clá, voľný obchod v rámci EÚ
brzdili ďalšie administratívne prekážky –
rozdiely vo vnútroštátnych nariadeniach.
Jednotným európskym aktom z roku 1986
sa začal uskutočňovať rozsiahly šesťročný
program, zameraný na ich odstraňovanie.

Aktom získal Európsky parlament väčšie
slovo a posilnili sa právomoci EÚ v otá-
kach ochrany životného prostredia. Do
platnosti vstúpil 1. júla 1987.

15. jún

EHS začalo uskutočňovať program „Eras-
mus“ na podporu univerzitných študentov,
ktorí chcú študovať najviac jeden rok v inej
európskej krajine. Z tohto a podobných
programov mali osôb viac ako dva milióny
mladých ľudí.

1989

15. a 18. jún

Konali sa tretie priame voľby do Európske-
ho parlamentu.

9. november

Pád berlínskeho múru symbolizuje kolaps
komunizmu v strednej a východnej Euró-
pe, ktorý sa začal v Poľsku a Maďarsku.
Masový odchod občanov na Západ prinútil
vládu východného Nemecka (NDR) otvoriť
hranice. Po viac ako 40 rokoch je Nemecko
opäť jednotné a jeho východná časť vstúpi-
la do EÚ (október 1990).

1990

Európa sa na prahu deväťdesiatych rokov
zbavila „železnej opony“ na hraniciach
medzi stredoeurópskymi a juhovýchodoeu-
rópskymi postkomunistickými krajinami.
V roku 1993 bolo dokončené vytváranie
jednotného trhu „štyroch slobôd“: pohybu
tovaru, služieb, osôb a kapitálu. Deväťde-
siate roky boli aj obdobím dvoch zmlúv –

Maastrichtskej zmluvy o Európskej únii z roku 1993 a Amsterdamskej zmluvy z roku 1999. Ľudia sa začali zaoberať ochranou životného prostredia, ale tiež hľadať spôsob, akým by mohli Európania spolupracovať v oblasti bezpečnosti a obrany. V roku 1995 pristúpili k únii ďalšie tri krajiny – Rakúsko, Fínsko a Švédsko. Malá luxemburská dedina Schengen prepožičala svoje meno dohodám, ktoré ľuďom postupne umožnili cestovať bez pasových kontrol na hraniciach. Miliómy mladých ľudí študujú v iných krajinách s finančnou podporou EÚ. Komunikáciu uľahčuje skutočnosť, že čoraz väčší počet ľudí používa mobilné telefóny a internet.

1990
3. október
Zjednotenie Nemecka.

1991
9. – 10. december
Európska rada prijala v Maastrichte Zmluvu o Európskej únii. Táto zmluva položila základy spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, užšej spolupráce v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí, ako aj základy vytvorenia hospodárskej a menovej únie, vrátane jednotnej meny.

1992
7. február
V Maastrichte bola podpísaná Zmluva o Európskej únii. Predstavuje najväčší míľnik v histórii EÚ, ktorým sa ustanovujú jasné pravidlá budúcej spoločnej meny, ako aj zahraničnej a bezpečnostnej politiky

a užšej spolupráce v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí. V zmluve sa pomenovanie „Európske spoločenstvá“ oficiálne nahrádza pomenovaním „Európska únia“. Do platnosti vstúpila 1. novembra 1993.

1993
1. január
Vznik jednotného trhu a jeho štyroch slobôd: voľný pohyb tovaru, služieb, osôb a peňazí sa stáva skutočnosťou. Od roku 1986 bolo prijatých viac ako 200 právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na daňovú politiku, obchodné predpisy, profesijné kvalifikácie a iné prekážky otvorených

hraníc. Voľný pohyb niektorých služieb sa oneskoruje.

1994
9. – 12. jún
Konali sa štvrté priame voľby do Európskeho parlamentu.

1995
1. január
Fínsko, Rakúsko a Švédsko

vstúpili do EÚ. Jej 15 členov odvtedy pokrýva takmer celú západnú Európu. Nórsko do EÚ nevstúpilo, pretože v referende väčšina Nórov hlasovala proti členstvu svojej krajiny.

23. január
Nastúpila nová Európska komisia (1995 – 1999) na čele s predsedom Jacquesom Santerom.

26. marec 1995
V siedmich krajinách – Belgicku, Francúzsku, Holandsku, Luxembursku, Nemecku, Portugalsku a Španielsku – nadobúda účinnosť Schengenská dohoda. Cestujúci s ktorýmkoľvek občianstvom môžu cestovať v rámci všetkých týchto krajín bez kontroly cestovného pasu na hraniciach. K schengenskej zóne voľného pohybu sa odvtedy pripojili ďalšie krajiny.

27. – 28. november
Euro-stredomorská konferencia v Barcelone otvorila partnerstvo medzi EÚ a krajinami situovanými na južnom pobreží Stredozemného mora.

1997
17. jún
Lídri EÚ sa dohodli na texte Amsterdamskej zmluvy. Nadviazala na Maastrichtskú zmluvu a ustanovila plány reforiem inštitúcií EÚ s cieľom posilniť slovo Európy vo svete a sústrediť viaceré zdroje na zamestnanosť a práva občanov.

2. október
Bola podpísaná Amsterdamská zmluva. Platnosť nadobudla 1. mája 1999.

13. december
Predstavitelia EÚ sa dohodli, že začnú rokovania o členstve s 10 krajinami strednej a východnej Európy: Bulharskom, Českou republikou, Estónskom, Litvou, Lotyšskom, Maďarskom, Poľskom, Rumunskom, Slovenskom a Slovinskom. Dohoda sa týkala aj ostrovov v Stredozemnom mori, Cypru a Malty. Zmeny zmluvy, na ktorých sa dohodli v Nice v roku 2000, reformovaním pravidiel hlasovania otvorili EÚ cestu k jej rozširovaniu.

1998
30. marec
Pre nové kandidátske krajiny sa začal prístupový proces. Na jeho absolvovanie sa chystajú Cyprus, Malta a 10 krajín strednej a východnej Európy.

1999
1. január
Začiatok tretieho štádia EMÚ: 11 členských štátov EÚ prijalo euro, ktoré začalo obiehať na peňažných trhoch a nahradilo meny v nepeňažných transakciách. Európska centrálna banka (ECB) preberala zodpovednosť za menovú politiku. Grécko sa pripojilo k 11 členským krajinám v roku 2001. Euro v podobe zúčtovacej meny ECU sa používalo predbežne len na účely obchodných a finančných transakcií. Bankovky a mince sa zaviedli neskôr. Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Grécko,

Holandsko, Írsko, Luxembursko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko a Taliansko sa stali krajinami eurozóny. Dánsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo sa rozhodli, že ešte určitý čas zostanú mimo.

10. a 13. jún

Konali sa piate priame voľby do Európskeho parlamentu.

15. september

Začalo sa funkčné obdobie novej Európskej komisie (1999 – 2004) s predsedom Romanom Prodim.

15. – 16. október

Európska rada v Tampere rozhodla o vytvorení jednotného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na území EÚ.

2000

V prvom desaťročí 21. storočia sa euro stalo novou menou pre mnohých Európanov. Synonymom „Vojny proti terorizmu“ sa stal 11. september 2001, kedy unesené lietadlá zničili budovy v New Yorku a vo Washingtone. Krajiny EÚ začali oveľa užšie spolupracovať v boji proti medzinárodnému zločinu a terorizmu. Politické rozdelenie východu a západu Európy konečne prestalo

existovať, keď sa v roku 2004 pripojilo k EÚ 10 nových členských krajín, vrátane Slovenska. Eurooptimisti sa domnievali, že nastal ten správny čas, aby si rozšírená Európa sformulovala vlastnú ústavu. Dohodnúť sa na obsahu Európskej ústavnej zmluvy sa však nebolo jednoduché. Napokon sa lídri európskej 25-ky na jej texte dohodli, ale jej ratifikácia skolabovala na neúspešných referendách vo Francúzsku a Holandsku. Diskusia o budúcnosti Európy pokračovala rokovaniami o texte zostručnenej verzie Lisabonskej reformnej zmluvy. Po vynútenom opakovanom referende v Írsku ju napokon európska 27-ka prijala a od 1. decembra 2009 uviedla do života EÚ.

23. – 24. marec

Európska rada v Lisabone vytvorila Lisabonskú stratégiu pre zlepšenie zamestnanosti v EÚ, modernizáciu ekonomiky a posilnenie sociálnej súdržnosti vo vedomostnej spoločnosti v Európe.

7. – 8. december

Na zasadnutí Európskej rady v Nice sa dohodli na texte budúcej zmluvy, ktorá mení systém rozhodovacích procesov v EÚ tak, aby bolo možné jej rozšírenie. Predsedovia

Európskeho parlamentu, Európskej rady a Európskej komisie slávnostne vyhlásili Chartu základných práv EÚ.

2001

26. február

Bola podpísaná Zmluva z Nice. Platnosť nadobudla 1. februára 2003.

14. – 15. december

Európska rada v Laekene prijala Deklaráciu o budúcnosti Únie. Týmto sa otvorila cesta chystanej veľkej reforme EÚ a zriadeniu Konventu, ktorý pripraví Európsku ústavnú zmluvu.

2002

1. január

V 12 krajinách eurozóny sa začali používať bankovky a mince euro. Ich tlač, razenie a distribúcia v 12 krajinách predstavovala rozsiahlu logistickú operáciu. Do obehu dali viac ako 80 miliárd mincí. Bankovky sú pre všetky krajiny rovnaké. Mince majú spoločnú prednú stranu, na ktorej sa uvádza hodnota mince, zatiaľ čo zadná strana znázorňuje národný emblém. Všetky sú voľne v obehu. Platíť fínskou (alebo nejakou inou) euromincou za lístok v madridskom metre je úplne samozrejmé.

13. december

Európska rada v Kodani schválila vstup 10 kandidátskych krajín (Cyprus, Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovensko, Slovinsko) do Európskej únie od 1. mája 2004.

2003

31. marec

EÚ uskutočňuje mierové operácie na Balkáne ako súčasť svojej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Najprv v Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko a neskôr v Bosne a Hercegovine. V oboch prípadoch mierové sily EÚ nahrádzajú jednotky NATO. V rámci vnútorného plánu EÚ prijala rozhodnutie, že do roku 2010 tam vytvorí priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre všetkých občanov.

10. júl

Konvent o budúcnosti Európy ukončil svoju prácu a predstavil návrh Európskej ústavnej zmluvy.

4. október

Začiatok medzivládnej konferencie zodpovednej za navrhnutie Európskej ústavnej zmluvy.

2004

1. máj

Cyprus, Česká republika, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Slovensko a Slovinsko vstúpili do Európskej únie.

10. a 13. jún

Konali sa šieste priame voľby do Európskeho parlamentu.

29. október

V Ríme prijali Európsku ústavnú zmluvu (musia ju ešte ratifikovať členské štáty).

22. november

Predsedom Európskej komisie sa stal José Manuel Barroso.

2005

29. máj a 1. jún

Volíči vo Francúzsku v referende odmietli Európsku ústavnú zmluvu, o tri dni nato ich príklad nasledovalo Holandsko.

3. október

Začali sa prístupové rokovania s Turekom a Chorvátskom.

2007

1. január

Bulharsko a Rumunsko vstúpili do EÚ. Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko (FYROM) a Turecko sa stali oficiálnymi kandidátmi na členstvo v EÚ.

1. január

Slovinsko prešlo na euro.

13. december

Lídri 27 členských krajín EÚ podpísali Lisabonskú reformnú zmluvu. Lisabonská zmluva upravila predchádzajúce zmluvy. Bola navrhnutá tak, aby sa vďaka nej EÚ stala demokratickejšou, účinnejšou a transparentnejšou a v dôsledku toho schopnou vysporiadať sa s globálnymi výzvami, ako sú napríklad zmeny podnebia, bezpečnosť a trvalo udržateľný rozvoj. Podmienkou jej platnosti bola ratifikácia vo všetkých členských štátoch EÚ.

21. december

Slovensko vstúpilo spolu s deviatimi novými členskými krajinami EÚ do Schengenu.

V ten deň o polnoci definitívne došlo k zrušeniu kontrol na ich pozemných hraniciach so susednými členskými krajinami EÚ. Na medzinárodných letiskách boli hraničné kontroly pri letoch v rámci schengenského priestoru zrušené v marci 2008. Vstup deviatich nových členských krajín EÚ pred Vianocami 2007 bol posledným, najmohutnejším kolom rozširovania schengenského priestoru.

2008

1. január

Cyprus a Malta prešli na euro.

12. decembra

K schengenskému priestoru sa pridružili Švajčiarsko a Lichtenštajnsko. Kontroly na medzinárodných letiskách týchto krajín sa skončili od 1. januára 2009. Vstup do Schengenu si Švajčiari odsúhlasili v referende v roku 2005. Do Švajčiarska môžu občania EÚ cestovať bez preukazovania sa pasmi. Colné kontroly však naďalej zostávajú v platnosti.

2014). Novým predsedom EP sa stal na prvých dva a pol roka poľský expremiér Jerzy Buzek.

1. október

Po uplynutí funkčného obdobia dosluhujúcej EK (31. októbra 2009) Maroš Šefčovič prevzal po rezignácii prvého slovenského komisára EK Jána Figela funkciu eurokomisára pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a viacjazyčnosť v Európskej komisii (EK). Šefčovič sa stane i členom novej

právnu subjektivitu. Lisabonská zmluva stanovila do roku 2014 počet členov EK na 27.

1. december

Riadenie EÚ v oblasti diplomacie prevzala Catherine Ashtonová zo Spojeného kráľovstva. Z novej inštitucionálnej pozície vysokej predstaviteľky EÚ pre zahraničnú politiku bude jej úlohou na podklade Lisabonskej zmluvy zjednocovať zahraničnú politiku únie ako celku, zároveň

➤ Predseda vlády SR Robert Fico v rozhovore s predsedom ECB Jean-Claude Trichetom a predsedom NBS Ivanom Šramkom počas osláv prijatia eura na Slovensku v januári 2009. Copyright: AV Services EK.

2009

1. január

Slovensko prešlo bez problémov na spoločnú európsku menu euro. Stalo sa 16-tou krajinou Hospodárskej a menovej únie členských krajín EÚ.

4. - 7. jún

Konali sa siedme voľby do EP. Počet poslancov bol v roku 2007 stanovený na 751. Voliči SR volili na volebné obdobie 2009 – 2013 o jedného poslanca menej – 13 poslancov EP. Eurovoľby sa uskutočnili ešte podľa stále platnej Zmluvy z Nice.

14. - 16. júl

Prvé plenárne zasadanie novozvoleného EP pre siedme volebné obdobie (2009 –

Európskej komisie na roky 2010 – 2014, bude podpredsedom druhej Barrosovej EK pre oblasť medziinštitucionálnych otázok a administratívy.

2. október

Íri v opakovanom referende ratifikovali Lisabonskú zmluvu. Za dokument, ktorý má zefektívniť činnosť inštitúcií Európskej únie, hlasovalo 67, 1 % voličov, proti bolo 32, 9 %. Na reparáte referenda sa zúčastnilo celkovo 58 % oprávnených voličov.

1. december

Lisabonská zmluva vstúpila do platnosti po jej ratifikácii vo všetkých 27 členských krajinách EÚ. Európska únia ňou získala

ako podpredsedníčky EK starať sa aj o jej bezpečnostnú politiku.

2010

1. január

Herman Van Rompuy, bývalý belgický premiér, sa oficiálne ujal svojej novej funkcie predsedu Európskej rady (neformálne prezident EÚ) vyplývajúcej z Lisabonskej zmluvy. Jeho úlohou má byť zastupovanie EÚ navonok a riadenie zasadnutí Európskej rady.

✦ *Spracované na základe podkladov EK. Použité fotografie z archívov MZVaEZ SR, ÚV SR, Zastúpenia EK na Slovensku a AV Services EK.*

Prečo Slovensko pomáha

HISTÓRIA SLOVENSKEJ OFICIÁLNEJ ROZVOJOVEJ POMOCI NIE JE DLHÁ – POD LOGOM SLOVAKAID ZAČALA IBA PRED DESIATIMI ROKMI. PO DESIATICH ROKOCH SAMOSTATNOSTI SA SLOVENSKO STALO Z PRIJÍMATEĽA ROZVOJOVEJ POMOCI JEJ POSKYTOVATEĽOM. VĎAKA SKÚSENOSTIAM Z VLASTNÉHO ROZVOJA A OCHOTE PODELIŤ SA, UŽ PRVÉ DESAŤROČIE SLOVENSKEJ ROZVOJOVEJ POMOCI PRINIESLO VEĽA SILNÝCH PRÍBEHOV.

Výbor pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (DAC OECD) na svojom zasadnutí 17. septembra 2013 v Paríži jednomyseľne schválil členstvo Slovenskej republiky v tomto kľúčovom združení najvýznamnejších donorských krajín sveta.

„Ide o ocenenie úspechov SR dosiahnutých v oblasti rozvojovej spolupráce počas obdobia jej samostatnosti a zároveň o zavŕšenie dlhoročného úsilia o budovanie kvalitného systému oficiálnej rozvojovej pomoci,“ uviedol na zasadnutí výboru vedúci slovenskej delegácie, štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych

ských záležitostí Slovenskej republiky Peter Burian.

S potešením skonštatoval, že členstvo v DAC prichádza práve v čase, keď Slovensko oslavuje 10. výročie založenia programu oficiálnej rozvojovej pomoci SR SlovakAid.

Podľa predsedu DAC Erika Solheima bude členstvo SR veľmi prínosné pre prácu výboru. „Som presvedčený, že Slovensko so svojimi cennými skúsenosťami, získanými v procese transformácie na trhovú ekonomiku a integrácie do euroatlantických štruktúr, vnesie nový pohľad do diskusií výboru,“ zdôraznil vo svojom prejave počas prijímania SR.

Na zasadnutí DAC OECD štátny tajomník Peter Burian (v strede), generálny tajomník OECD Angel Gurría (vľavo) a predseda DAC Erik Solheim (vpravo). Z archívu MZVaEZ SR.

Generálny tajomník OECD Angel Gurría pripomenul, že je obdivuhodné, čo SR dosiahla pri tvorbe systému rozvojovej pomoci za necelých desať rokov. História slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci síce nie je dlhá, avšak už prvé desaťročie prinieslo veľa silných príbehov. „Príklad Slovenska môže poslúžiť ako inšpirácia pre ďalších členov OECD,“ povedal.

Ako v septembri 2013 v Paríži pri prijatí Slovenska do elitného klubu donorov podotkol štátny tajomník Peter Burian, členstvo je zároveň záväzkom pokračovať v reformách systému rozvojovej spolupráce, s cieľom ďalšieho zvyšovania jeho kvality, efektívnosti a transparentnosti.

Čo je DAC

Výbor pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (DAC OECD), alebo skrátené DAC, vznikol v roku 1960. Na medzinárodnej úrovni združuje 29 členov, poskytovateľov rozvojovej pomoci – donorov a členov OECD, ktorí sú iba jeho pozorovateľmi, vrátane medzinárodných organizácií (SB, MME, UNDP, Africká rozvojová banka, Ázijská rozvojová banka, Inter-americká rozvojová banka). Členmi DAC sa krajiny nestávajú automaticky po vstupe do OECD, ale až po splnení vstupných kritérií. DAC je strážcom definície oficiálnej rozvojovej pomoci. Jeho cieľom je koordinovať národné politiky v tejto oblasti, nastavovať pravidlá a štandardy pre efektívnejšie poskytovanie pomoci, ako aj (štatisticky) vyhodnocovať plnenie medzinárodných záväzkov donorov. V roku 1996 DAC formuloval Medzinárodné rozvojové ciele, z ktorých sa neskôr vyvinuli Miléniové rozvojové ciele (MDGs). Z nových členských krajín EÚ sú okrem Slovenska členmi DAC aj Česká republika, Poľsko a Slovinsko.

Po osamostatnení Slovensko čakal náročný proces ekonomickej a spoločenskej transformácie, budovania štátnych inštitúcií a občianskej spoločnosti. V roku 2003 už krajina napredovala v euro-atlantických integračných procesoch, čo by nebolo možné bez pomoci partnerov – donorov. Ako hovorí minister Miroslav Lajčák, ktorý bol v čase vzniku oficiálnej rozvojovej pomoci slovenským veľvyslancom v Belehrade: „*Na Slovensku*

sme začali mať silný pocit, že disponujeme unikátnymi skúsenosťami, o ktoré by sme sa mali podeliť. Zároveň sme si boli dobre vedomí, že za to, čo sme dosiahli, vďačíme vo veľkej miere pomoci vyspelých krajín a je preto prirodzené začať tento dlh splácať.“

Slovenskú oficiálnu rozvojovú pomoc je potrebné vnímať aj ako príspevok SR k prosperujúcejšiemu, stabilnejšiemu a bezpečnejšiemu svetu. Chudoba, terorizmus, obchodovanie s narkotikami, nelegálna migrácia, zmena klímy a pod. sa v súčasnom globalizovanom svete týkajú nás všetkých, nielen rozvojových krajín. Spolupracou s nimi tak nepriamo pomáhame aj Slovensku. Stopy slovenských aktivít sú dnes prostredníctvom viac než 400 rozvojových a humanitárnych projektov prítomné v takmer 20 krajinách sveta.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky si výročie pripomenulo konferenciou pod názvom „Desať rokov pod logom SlovakAid“ (16. – 17. októbra 2013). Nad podujatím prevzal záštitu podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák a Bratislava privítala viacero významných zahraničných hostí.

Minister M. Lajčák sa poďakoval ľuďom, ktorí majú hlavnú zásluhu na tom, ako Slovensko vnímajú v krajinách, kde pomáhame: „Obdivujem slovenských lekárov, expertov i dobrovoľníkov, ktorí v náročných podmienkach Kene, Južného Sudánu, či Afganistanu pomáhajú miestnym komunitám, ďaleko od svojej rodiny a blízkych, často riskujúc svoje zdravie a život. Stretnutia s týmito ľuďmi sú pre mňa obohacujúce a poskytujú najlepšiu odpoveď na otázku, prečo Slovensko pomáha svetu.“ Za účasti komisára EÚ pre rozvojovú spoluprácu Andrisa Piebalgsa, viacerých podpredsedov vlád a ministrov zahraničných vecí z partnerských krajín a ďalších významných hostí sa potom diskutovalo o doterajších výsledkoch a smerovaní SlovakAid. V troch paneloch, venovaných západnému Balkánu, aktivitám na africkom kontinente a v krajinách Východného partnerstva, zahraniční hostia a experti niekoľkokrát zdôraznili, že praktická hodnota slovenskej pomoci ďaleko presahuje jej finančné aspekty. Vážia si jej starostlivé zacelenie a efektívnosť a nezabudli pripomenúť, že slovenská podpora, prítomnosť a pomoc v ich domovských krajinách je oveľa dôležitejšia než samotné peniaze, pretože jej základom je obyčajná ľudskosť. Za všetkých to azda najvýstižnejšie vyjadrila kenská ministerka zahraničných vecí a medzinárodného obchodu Amina Mohamed: „*Pre nás je Slovensko veľká krajina s veľkým srdcom.*“

Stretnutie pri príležitosti konferencie Desť rokov pod logom Slovak Aid (zľava doprava): komisár EÚ pre rozvojovú spoluprácu Andris Piebalgs, ministerka zahraničných vecí a medzinárodného obchodu Kenskej republiky Amina C. Mohamed, podpredsedníčka vlády a ministerka zahraničných vecí a európskej integrácie Moldavskej republiky Natalia Gherman, podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák, podpredseda vlády pre hospodársku politiku a finančný systém a minister pre informačnú spoločnosť a telekomunikácie Čiernej Hory Vujica Lazović, štátny tajomník pre európske záležitosti, Sekretariát pre európske záležitosti Úradu vlády Macedónska Jovan Andonovski. Z archívu MZVaEZ SR.

Bez partnerov to nejde

Významnými partnermi ministerstva sú mimovládne organizácie, ktoré popri realizácii projektov vysielajú do rozvojových krajín aj dobrovoľníkov. Ľudí, ktorí „dobrovoľníčia“, každoročne oceňuje občianske združenie C.A.R.D.O. Ročník 2013 sa po druhýkrát uskutočnil pod záštitou podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslava Lajčáka a medzi oceňované kategórie prvý raz pribudla nová – „Dobrovoľník SlovakAid“. Ocenenie si z rúk štátneho tajomníka rezortu diplomacie Petra Buriana prevzal Pavol Markovič, najúspešnejší účastník Programu vysielania dobrovoľníkov a expertov. Ďalších partnerov ocenili pri príležitosti 10. výročia SlovakAid Zlatou plakétou ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

✓ Pavol Markovič si prevzal ocenenie z rúk štátneho tajomníka P. Buriana. Z archívu MZVaEZ SR.

Kto je Pavol Markovič?

Programátor softvérových nástrojov, webdizajnér a typograf. Titul inžinier získal v študijnom odbore Informatika na Fakulte elektrotechniky a informatiky Slovenskej technickej univerzity. Je presvedčený, že „dobrovoľníctvo by nemalo byť aktom sebaobetovania“. Napriek tomu, že ešte nedosiahol svoje ciele, cesta k nim vedie cez zdieľanie vlastných skúseností. Cieľom päťmesačného dobrovoľníckeho pobytu Pavla Markoviča v rámci projektu Trnavskej univerzity v regióne Kwale v Keni bolo budovanie kapacít v oblasti informačných technológií (MS Office, nové médiá, bezpečnosť údajov, masová komunikácia, fundraising). Školil zamestnancov nemocnice a zdravotníckych komunitných pracovníkov. Takisto zvyšoval povedomie a širil informácie o slovensko-kenskej rozvojovej spolupráci.

Plaketu získali dve významné osobnosti, ktoré prispeli k formovaniu systému oficiálnej rozvojovej pomoci SR a k jej implementácii v partnerských krajinách. Plaketu si z rúk M. Lajčáka prevzal David Chapmann, Kanadan, ktorý stál pri zrode SlovakAid a Marián Čaučík, ktorý sa cez organizáciu eRko vrchovatou mierou zaslúžil o realizáciu slovenských rozvojových projektov v Afrike.

David Chapmann: „Pre mňa to bola veľmi cenná skúsenosť a myslím si, že Ministerstvo zahraničných vecí preukázalo hodnotu a múdrosť svojich lídrov, inteligenciu a kvalitu svojich zamestnancov, keď program rozbehli veľmi rýchlo. Slovensko už desať rokov pracuje v Európe, ale aj Afrike a Ázii, na projektoch s úžasnými výsledkami. Môžem povedať, že to

bol jeden z najproduktívnejších a najpríjemnejších postov v mojej kariére.“

Marián Čaučík: „V roku 2003 sme založili platformu, ktorá sa stala východiskom ozajstnej spolupráce s Ministerstvom zahraničných

vecí, ako aj ďalšími partnermi v oblasti rozvojovej spolupráce. Za desať rokov Platforma pomohla k tomu, aby sa tu etablovali mimovládne rozvojové organizácie a pomohla nastaveniu oficiálnej rozvojovej pomoci so všetkými jej aspektmi. Aj vďaka nej ju slovenská verejnosť vníma ako dôležitú oblasť spoločenského života.“

✓ Po prevzatí Zlatej plakety ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (zľava doprava): M. Čaučík, M. Lajčák, D. Chapman. Z archívu MZVaEZ SR.

Vyhodnotenie Miléniových rozvojových cieľov (MDGs) a rozvojové ciele po roku 2015 (post-2015)

V súčasnosti sa medzinárodné spoločenstvo sústreďuje najmä na dosiahnutie Miléniových rozvojových cieľov (MDGs) do roku 2015 a na tvorbou inštitucionálneho rámca a obsahu rozvojovej agendy po roku 2015. V roku 2000 na Miléniovom summite 189 členských štátov OSN prijalo Miléniovú deklaráciu, ktorá vytýčila osem cieľov. Stala sa na dobu 15 rokov základným kameňom rozvojovej spolupráce a pomohla vytvoriť globálne partnerstvo, ktorého hlavným cieľom je:

- ✓ postupné a trvalé odstránenie chudoby,
- ✓ dodržiavanie ľudských práv,
- ✓ zabezpečenie zdravotnej starostlivosti,
- ✓ zabezpečenie bývania,
- ✓ zabezpečenie prístupu k vode a energiám,
- ✓ zabezpečenie vzdelávania,
- ✓ zabezpečenie rovnosti pohlaví,
- ✓ ochrany životného prostredia.

Keďže september 2015, kedy majú byť MDGs vyhodnotené, sa nezačiatkom blíži, graduje diskusia nielen o využití skúseností, ale aj o príprave nového rozvojového rámca po roku 2015. Diskusia o rozvojovom rámci sa dnes prepája so širšou debatou o trvalo udržateľnom rozvoji (TUR).

Práve trvalo udržateľný rozvoj a otázky formulovania trvalo udržateľných cieľov (Sustainable Development Goals - SDGs) a ich financovania sú v centre záujmu Slovenskej republiky. Tvoria totiž základ post-2015 rozvojovej agendy a agendy inkluzívneho ekonomického rastu, ktorý sa má prejavíť hlavne úplným odstránením chudoby do roku 2030, získaním dôstojnej práce a zvyšovaním počtu pracovných miest. Dôraz sa kladie na zavádzanie nových technológií a inovácií.

Základom úspechu novej rozvojovej architektúry je mobilizácia finančných zdrojov. Aj preto sa v roku 2013 SR stala členom Medzivládneho výboru expertov pre financovanie trvalo udržateľného rozvoja (Slovensko vo výbore zastupuje stály predstaviteľ SR pri OSN v New Yorku, veľvyslanec

František Ružička – na snímke), cieľom ktorého je definovať rámcovú stratégiu pre financovanie trvalo udržateľných cieľov. Aktívna participácia SR na práci výboru jej umožňuje prezentovať svoje aktivity v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci, deliť sa so skúsenosťami a prispieť k riešeniam kľúčového rozvojového piliera práce OSN.

Očakáva sa, že dôležitým míľnikom pri nastavení rozvojových cieľov po roku 2015 bude i zasadnutie Globálneho partnerstva pre efektívnu rozvojovú spoluprácu na vysokej úrovni „Building towards the Post-2015 Development Agenda“, ktoré sa uskutočnilo v Mexiku v apríli 2014. Za SR sa na ňom zúčastnil minister Miroslav Lajčák.

Ilustračné fotografie z archívu MZVaEZ SR.

Naša pomoc ide priamo k ľuďom, ktorí to potrebujú

Vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní 15. januára 2014 prerokovala a schválila Strednodobú stratégiu rozvojovej spolupráce SR na roky 2014 – 2018. Ide o kľúčový strategický dokument v oblasti rozvojovej spolupráce, ktorý definuje víziu, ciele, princípy, teritoriálne a sektorové priority na päťročné obdobie. Zároveň nastavuje programy, nástroje a mechanizmy rozvojovej spolupráce.

Novú filozofiu a štruktúru v poradi už tretej strednodobej stratégie determinuje niekoľko dôležitých skutočností. V prvom rade je to vstup Slovenskej republiky do Výboru pre rozvojovú pomoc OECD (DAC) v septembri 2013, čím sa Slovenská republika plne integrovala do

medzinárodnej donorskej komunity. Strednodobá stratégia zároveň stavia na novom prístupe vyspelých krajín k rozvojovej spolupráci po roku 2015 (tzv. Post-2015 Development Agenda). Dokument vychádza zo stratégií rozvojovej spolupráce EÚ a OSN a z hodnotenia predchádzajúcej Strednodobej stratégie oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2009 – 2013. [Bližšie o stratégii sme sa porozprávali s riaditeľom odboru rozvojovej a humanitárnej pomoci Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Petrom Hulényim \(na snímke\).](#)

Slovensko získava a zúročuje skúsenosti, ktoré nazbieralo za desať rokov aktívneho pôsobenia na poli rozvojovej spolupráce. Konkrétne čo nové Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2014 – 2018 prináša?

Skúsenosti, ktoré sme akumulovali za 10 rokov existencie SlovakAid, nám pri práci na novej stratégii určite pomohli. Vo veľkej miere sa však v dokumente odrazili aj odporúčania, ktoré vyplývali z nášho prístupového procesu do Výboru OECD pre rozvojovú pomoc a nové výzvy medzinárodného spoločenstva po roku 2015. A v čom je nová stratégia nová? V prvom rade je postavená na programovom prístupe. Všetky aktivity SlovakAid sú rozdelené do ôsmich programov a pre každý program sme zdefinovali priority,

ciele a nástroje na ich dosiahnutie. Druhým dôležitým momentom stratégie je výrazné zúženie jej zamerania. Napríklad počet teritoriálnych priorít sme znížili z 19 na 10, počet krajín, ktorým budeme poskytovať vládne štipendiá, dokonca klesol z 35 na 12, jasnejšie sme zdefinovali naše sektorové zameranie pre jednotlivé krajiny a pod. Tretím dôležitým prvkom novej stratégie je merateľnosť dosiahnutých výsledkov. V stratégii sú jednoznačne nastavené ciele, ktoré chceme dosiahnuť a indikátory, na základe ktorých sa budú dať tieto ciele vyhodnocovať. V rokoch 2014 až 2018 bude SR v oblasti rozvojovej pomoci spolupracovať s 3 programovými krajinami – Afganistanom, Keňou a Moldavskom, so 6 projektovými krajinami – Ukrajinou, Gruzínskom, Bieloruskom, Kosovom*, Albánskom, Bosnou a Hercegovinou a s Južným Sudánom ako krajinou mimoriadnych humanitárnych a rozvojových potrieb.

Hovoríte o jasnom nasmerovaní slovenskej rozvojovej spolupráce. Aké sú teda ciele SlovakAid na nasledujúcich päť rokov?

Výsledkom niekoľkomesačných konzultácií s mimovládny sektorom, kľúčovými rezortmi a akademickou i podnikateľskou

TERITORIÁLNE PRIORITY SR PROGRAMOVÉ KRAJINY

- Afganistan
- Keňa
- Moldavsko

PROJEKTOVÉ KRAJINY

- Ukrajina
- Gruzínsko
- Bielorusko
- Kosovo*
- Albánsko
- Bosna a Hercegovina

KRAJINA MIMORIADNYCH HUMANITÁRNYCH A ROZVOJOVÝCH POTRIEB

- Južný Sudán

* Toto označenie nijakým spôsobom neprejudikuje pozíciu voči statusu a je v súlade s rezolúciou BR OSN 1244/99 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora ohľadom vyhlásenia nezávislosti Kosova.

komunitou, je aj zadenovanie vize a cieľov SlovakAid. Zhodli sme sa na tom, že našou dlhodobou „misiou“ je prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju prostredníctvom znižovania chudoby, posilňovania demokracie a dobrej správy vecí verejných, a stavať pritom na našej historickej skúsenosti a špecifickom príbehu Slovenska. Transformačné skúsenosti z budovania inštitúcií samostatného štátu, rozvoja trhovej ekonomiky, naplňovania princípov demokracie a úspešnej euroatlantickej integrácie nám následne pomohli vymedziť sedem prioritných oblastí, na ktoré sa nasledujúcich päť rokov zameriame.

Je dôležité, že tieto priority sú v stratégii ďalej „rozmenené na drobné“ pri jednotlivých krajinách. Táto špecifikácia pritom odráža potreby tej-ktorej krajiny, ako aj možnosti a komparatívne výhody Slovenska.

Hovoril som zatiaľ len o našich cieľoch v rozvojovom svete. Nemôžeme však zabúdať, že samotný systém SlovakAid je ešte stále v procese formovania a je v ňom čo zlepšovať. Preto sme v stratégii venovali veľký priestor nastaveniu cieľov, ktoré by mali prispieť k efektívnejšiemu, transparentnejšiemu a modernejšiemu poňatiu rozvojového mechanizmu SlovakAid tak, aby odrážal trendy, ku ktorým smeruje rozvojová architektúra po roku 2015. Týchto cieľov je celkovo 11 a vychádzajú z akejsi „cestovnej mapy“, ktorú pre nás v rámci nášho prístupového procesu pripravil Výbor OECD pre rozvojovú pomoc.

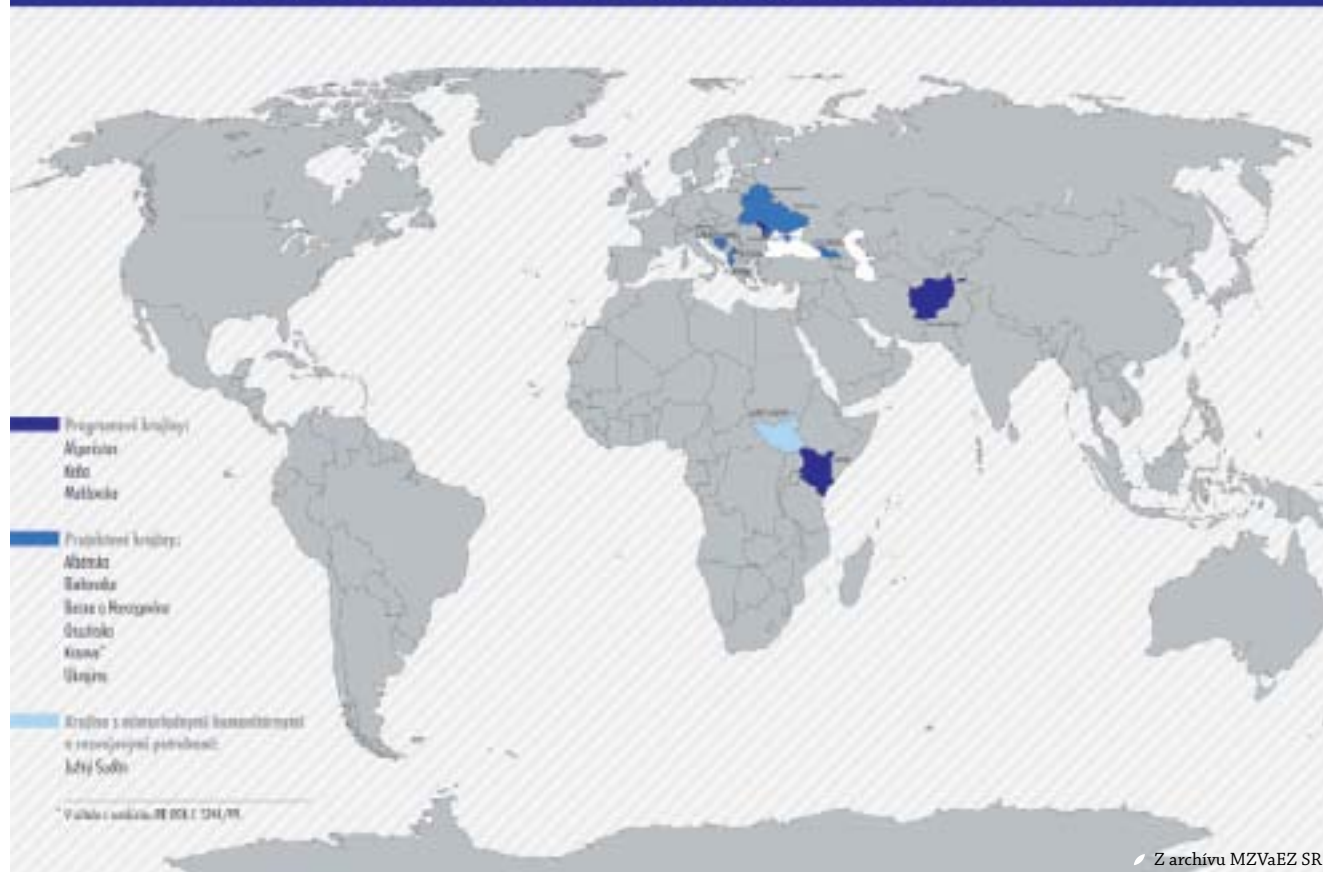
V STREDNODOBEJ STRATÉGII ROZVOJOVEJ SPOLUPRÁCE SR NA ROKY 2014 AŽ 2018 JE ZADefinovaných 7 SEKTOROVÝCH PRIORÍT:

1. **vzdelávanie** – odborné vzdelávanie so zameraním na vstup na trh práce a vlastné podnikanie, vzdelávanie učiteľov, vybavenie školských zariadení,
2. **zdravotníctvo** – základná zdravotná starostlivosť, výživové programy, vzdelávanie a osveta obyvateľstva v oblasti prevencie a zdravotnej starostlivosti, vzdelávanie zdravotníckeho personálu,
3. **dobrá správa vecí verejných a budovanie občianskej spoločnosti** – riadenie verejných financií, reforma verejného sektora, podpora právneho štátu a účasti občianskej spoločnosti na demokratických procesoch, reforma bezpečnostného sektora, aktivity civilných expertov v medzinárodnom krízovom manažmente,
4. **poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo** – zavádzanie nových techník a postupov spracovania poľnohospodárskych produktov so zameraním na ich marketing a predaj, potravinová bezpečnosť, ochrana pôdy,
5. **voda a sanitácia** – zásobovanie pitnou vodou, vodné a odpadové hospodárstvo,
6. **energetika** – so zameraním na energetickú bezpečnosť a alternatívne zdroje,
7. **podpora tvorby trhového prostredia a malého a stredného podnikania.**

Jedným z jedenástich „interných“ cieľov SlovakAid je zvýšenie objemu bilaterálnej rozvojovej pomoci. Aké sú reálne možnosti v tejto oblasti, keď berieme do úvahy tlak na znižovanie rozpočtového deficitu a finančnú disciplínu?

Zvyšovanie finančných prostriedkov na rozvojovú spoluprácu je jednou z podmienok úspešnosti SlovakAid. Či sa nám v tejto oblasti darí je otázkou uhla pohľadu. Kritici oprávnene upozorňujú, že podiel ODA na hrubom národnom dôchodku predstavuje už niekoľko rokov 0,09 %, pričom EÚ od nás očakáva už v budúcom roku 0,33 percentný podiel. Na druhej strane donorská komunita oceňuje, že Slovensko od roku 2004 zvýšilo objem pomoci viac ako trojnásobne a počas svetovej finančnej krízy sa ho podarilo, na rozdiel od mnohých iných donorov, udržať na stabilnej úrovni. Pozitívne sú tiež prognózy na nasledujúce roky. V absolútnych číslach by malo ísť od roku 2012 o kontinuálny rast nasledovne: 61 mil. eur (2012), 65 mil. eur (2013), 71 mil. eur (2014) a 77 mil. eur (2015). Je teda pravdepodobné, že v roku 2015 by sme sa mohli prehupnúť prvýkrát rádo vo hodnotu 0,1 % ODA na HND. Žiaľ, nepriaznivý naďalej ostáva pomer medzi bilaterálnou a multilaterálnou pomocou (približne 20:80), pričom u tradičných donorov je tento pomer opačný. Výrazne to limituje naše možnosti dosahovať v prioritných krajinách ciele, o ktorých som hovoril v úvode rozhovoru. Na druhej strane nás to núti pristupovať k rozvojovej spolupráci efektívnejšie a transparentnejšie a hľadať nové inovatívne nástroje a prístupy. Na rozdiel od tradičných donorov SR neprispieva do rozpočtov rozvojových krajín. Naša pomoc ide priamo na miesta, kde sa využíva, do nemocníc, škôl, sociálnych zariadení, čiže priamo k ľuďom, ktorí ju potrebujú. Finančné prostriedky sa tak nestrácajú v nekonečných reťazcoch „regrantovania“ a potvrdzujú, že aj s malými finančnými objemami je možné robiť veľké veci. Limitovaný rozpočet by mala kompenzovať aj naša snaha vtaiahnuť do SlovakAid širší okruh slovenských subjektov, vrátane podnikateľského sektora a miestnych samospráv. Prispieť k tomu by mali nové nástroje, ako napríklad „StartUp“ pre začínajúce podnikateľské partnerstvá, či úvery s grantovým elementom. Aj to sú naše ambície, zahrnuté v novej stratégii.

Slovenské stopy vo svete

Slovensko je prítomné v mnohých častiach sveta vďaka projektom SlovakAid a jeho partnerov z radov mimovládnych organizácií. Prinášame niekoľko príkladov pomoci, solidarity, spolupráce a odovzdávania skúseností.

Veľký úspech v **Mongolsku** mali projekty, ktoré pomohli kočovným pastierom zvýšiť produkciu mäsa a mlieka. Slovensko sa angažovalo v zlepšovaní genofondu hovädzieho dobytku, učilo pastierov vyrábať trvanlivý syr a umiestňovať ho na trhoch.

V **afgánskej** provincii Parwan sa štyristo žien naučilo lepšie pestovať a spracúvať poľnohospodárske plodiny, aby ich mohli využiť pre rodinu alebo predať na trhu. Sto žien dostalo balík materiálnej pomoci na založenie mikropodniku. No nielen to. Absolvovali kurz čítania a písania a to, že dokážu zarobiť peniaze, zmenilo postoj mužov v komunite.

Slovenské stopy vo svete v číslach

- ✓ 73 000 tehotných žien v Kambodži neprenieslo v rokoch 2006 – 2008 svoj vírus HIV na novonarodené dieťa, 16 858 žien bezpečne porodilo, 160 detí s HIV žije v domovoch House of Family, 92 HIV pozitívnych detí dostalo v rokoch 2004 – 2008 liečbu a vzdelávanie.
- ✓ 350 kg syra vyrábajú počas sezóny štyri mongolské rodiny, ktoré si osvojili slovenskú syrovú technológiu a príjem z predaja je štyrikrát vyšší ako v prípade tradičných mliečnych výrobkov.
- ✓ 37 kirgizských horských záchranárov absolvovalo školenie lavínovej záchrany.
- ✓ 30 000 obyvateľov mesta Nasir v Južnom Sudáne má prístup k pitnej vode.
- ✓ 254 metrov mobilných protipovodňových zábran chráni obyvateľov miest a obcí Čiernej Hory.
- ✓ 30 000 ľudí v čiernohorskej Podgorici získalo zásobovanie vodou vďaka vyvrtaniu studní a výstavbe prameniska spolu s distribučnou sieťou.
- ✓ 227 bieloruských podnikateľov prešlo seminármi zameranými na proces tvorby trhového prostredia.
- ✓ 30 moldavských predstaviteľov mimovládneho sektora získalo na školení odborné vedomosti o projektovom manažmente, s prioritným dôrazom na projekty Európskej únie.

Projekt Ústavu zoológie Slovenskej akadémie vied používa v **Kení** sterilný hmyz na kontrolu populácie múch tse-tse, ktoré spôsobujú u ľudí „spavú chorobu“, teda africkú trypanosomiázu a u dobytka chorobu nagana.

Slovenská atlantická komisia začala v rámci projektu SlovakAid rozvíjať v **Srbsku** demokratizačné procesy a integračné ambície. Cieľom je zúžitkovať a odovzdať skúsenosti, ktoré Slovenská republika nadobudla v období transformácie a počas predstupu procesov do EÚ a NATO.

Vďaka slovenskému projektu sa podarilo zachrániť tradičnú odrodu ryže ak uruk z **kirgizskej** oblasti Uzgen pred vymiznutím a popularizovať ju na miestnych aj exportných trhoch. Lokálni farmári naštartovali väčšiu produkciu tejto plodiny, ktorá im zabezpečila živobytie.

Len tri percentá stredoškôľakov v **Kení** sa dostanú na vysokú školu. Projekt Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety je zameraný na podporu vzdelávania vysokoškolského typu pre sociálne slabých obyvateľov. Škola v Keni, v spolupráci s miestnou univerzitou, poskytuje bezplatné vysokoškolské štúdium tridsiatim študentom bakalárskeho stupňa v odbore sociálna práca, s dôrazom na verejno-zdravotnícke problémy v hlavnom meste Nairobi.

Projekt „**Čierna Hora** na ceste do euroatlantickej rodiny“ má za cieľ zvýšiť informovanosť občanov o NATO, a tým zvýšiť aj ich podporu vstupu Čiernej Hory do Aliancie. Série verejných diskusií s občanmi, ktoré sa uskutočňujú od roku 2009, zlepšili povedomie občanov o tom, čo je Aliancia a aké sú výhody jej členstva.

Vyšehradská skupina

najefektívnejšie regionálne zoskupenie v strednej Európe

VZNIK A FUNGOVANIE V4

Vyšehradská skupina (V4) je najefektívnejším regionálnym zoskupením v priestore strednej Európy. Začiatky spolupráce siahajú do roku 1991. Po politických zmenách, ktoré sa v tom čase odohrali v krajinách strednej a východnej Európy, bola na úrovni najvyšších predstaviteľov Českej a Slovenskej federatívnej republiky (Václav Havel), Poľskej republiky (Lech Wałęsa) a Maďarskej republiky (József Antall) podpísaná tzv. Vyšehradská deklarácia. Myšlienka založiť novodobú V4 má korene v histórii – už v roku 1335 sa na zložitých diplomatických rokovaniach v podunajskom mestečku Visegrád stretli český, uhorský a poľský kráľ.

Krajiny Vyšehradskej skupiny sú všeobecne vnímané ako úspešný model spoločenskej a ekonomickej transformácie. Činnosť V4 nie je inštitucionalizovaná. Skupina nie je medzinárodnou organizáciou, nemá oficiálny štatút, sekretariát, rozpočet ani byrokratický aparát. To jej umožňuje väčšiu flexibilitu. Základným princípom rozhodovania je konsenzus.

Krajiny V4 úzko koordinujú svoje pozície v oblasti európskej a zahraničnej politiky. Realizujú sa aj mnohé konkrétne projekty v sektorových oblastiach, zamerané na posilňovanie vnútornej súdržnosti krajín V4. Príkladom je budovanie spoločného trhu V4 s plynom, alebo obranná spolupráca (vytvorenie bojovej skupiny V4 do roku 2016).

SPOLUPRÁCA V4+

O prípadné členstvo vo V4 sa zaujímali aj ďalšie krajiny, okrem iných Bulharsko, Chorvátsko, Litva, Rumunsko a Slovinsko. V rámci V4 však panuje zhoda, že skupina sa ďalej rozširovať nebude. Záujemcovia o spoluprácu môžu využívať formát V4+. Nástroj „V4 plus“ sa používa na pragmatický dialóg s rôznymi európskymi a globálnymi partnermi (Benelux, severské a pobaltské štáty, USA, Japonsko a iné).

MEDZINÁRODNÝ VYŠEHRADSKÝ FOND

Jediným stálym orgánom V4 je Medzinárodný vyšehradský fond (MVF) so sídlom v Bratislave, ktorý bol založený v roku 2000.

Na jeho čele stojí výkonný riaditeľ. V zmysle rotačného princípu je do tejto funkcie na obdobie troch rokov menovaný predstaviteľ jednej z členských krajín V4.

Hlavným poslaním MVF je podporovať vyšehradskú identitu, posilňovanie občianskej dimenzie V4 a rozvoj regionálnej spolupráce. Fond podporuje projekty so zameraním na oblasť umenia, vedy, mobility umelcov a mladých ľudí a rozvoj cezhraničnej spolupráce. Oficiálnym jazykom MVF je angličtina.

Významnou súčasťou aktivít MVF je podpora krajinám západného

Balkánu a Východného partnerstva. Rozpočet MVF tvoria národné príspevky krajín V4, pričom každá krajina prispieva rovnakou sumou (celkový rozpočet 8 miliónov eur v roku 2014).

PREDSIEDNÍCTVO VO V4

Po roku 1999 bola vytvorená funkcia rotujúceho predsedníctva V4 a štruktúra pravidelných stretnutí na úrovni predsedov vlád a ministrov zahraničných vecí krajín V4. Každá predsednícka krajina predkladá písomný program s vlastnými prioritami v oblasti zahraničnej politiky a sektorových oblastiach, ktoré sú v gescii jednotlivých ministerstiev. Tradične úzka spolupráca je medzi ministerstvami obrany, hospodárstva, školstva, kultúry, dopravy, či životného prostredia. Boli tiež vytvorené posty vyšehradských národných koordinátorov, ktorí sú zodpovední za prípravu pracovnej agendy V4.

1. júla 2014 preberie Slovenská republika predsedníctvo vo V4 po Maďarsku. Následne ho 30. júna 2015 odovzdá Českej republike.

ZÁVER

Popredný americký politológ poľského pôvodu Zbigniew Brzezinski spoluprácu krajín V4 charakterizoval slovami: „Hoci ide o neformálne zoskupenie, je disciplinované, s jasnou víziou toho, čo chce dosiahnuť a schopnosťou účinne ovplyvňovať postoje oveľa väčších hráčov na európskej a svetovej úrovni.“

Vyšehradská skupina je nástrojom na presadzovanie záujmov nášho regiónu nielen v Európe, ale aj vo svete.

Mapa krajín V4. Zdroj: wikipedia, autor CrazyPhunk.

priniesol významných hostí a zaujímavé témy

V Bratislave sa od 14. do 16. mája 2014 na konferencii Globsec 2014 stretlo viac než 1100 významných vysokých štátnych predstaviteľov a osobností svetovej zahraničnej politiky z vyše 60 krajín sveta. Medzi účastníkmi konferencie bol napríklad generálny tajomník NATO Anders Fogh Rasmussen, bývalý vrchný veliteľ spojeneckých síl v Afganistane John Allen a ďalší.

Podujatie otvoril podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák. Hlavnou témou podujatia boli udalosti na Ukrajine a postoj Ruska k vývinu situácie. Panelisti sa venovali dopadom týchto udalostí na koncept európskej bezpečnosti, spoločnej zahraničnej politiky, na energetickú a kybernetickú bezpečnosť. Účastníci fóra diskutovali aj o ďalších témach medzinárodných vzťahov – napríklad o vzostupe a páde politického islamu, budúcnosti Východného partnerstva a vývoji na západnom Balkáne, o dynamike medzi otázkami bezpečnosti a ochranou súkromia či vzrastajúcich medzinárodných ambíciách Vladimira Putina.

M. Lajčák: „Šport aj politika majú jednu vec spoločnú: je potrebné, aby sa rešpektovali pravidlá.“

V posledný deň podujatia Globsec 2014 (16. mája 2014) minister M. Lajčák slávnostne odštartoval slovenskú etapu 2. ročníka medzinárodných Vyšehradských cyklistických pretekov na bratislavskom nábreží, nad ktorými prevzal záštitu. Urobil tak symbolicky spolu s českým ministrom zahraničných vecí Lubomírom

Zaorálkom a zástupcami rezortov diplomacie Poľska a Maďarska v priestoroch, kde sa konala konferencia GLOBSEC 2014. „Veľmi sa teším, že máme Vyšehradské cyklistické preteky, pretože to je ďalšia dimenzia vyšehradskej spolupráce. Šport aj politika majú jednu vec spoločnú: je potrebné, aby sa rešpektovali pravidlá,“ povedal vo svojom príhovore M. Lajčák. V pelotóne 130

pretekárov bolo 37 Slovákov, preteky spoločne pripravili cyklistické zväzy krajín V4 – Slovenska, Čiech, Maďarska a Poľska. Trasa slovenskej etapy viedla od Devína cez Stupavu, Malacky, Pezinok a Modru s cieľom opäť v Devíne.

Preteky svojím charakterom prispievajú k zvyšovaniu povedomia verejnosti o rôznych aspektoch spolupráce medzi krajinami Vyšehradskej skupiny. Slovensko sa v júli stane na jeden rok predsedníckou krajinou V4.

▀ Konferencia Globsec 2014 v obrazoch. Z archívu MZVaEZ SR.

Seniori slovenskej diplomacie už takmer 6 rokov pôsobia pri MZVaEZ SR

NA ZAČIATKU BOLA MYŠLIENKA: „AK SKONČÍ DIPLOMAT SVOJU ČINNÚ SLUŽBU – KARIÉRU, ZATVORIA SA ZA NÍM DVERE A VIAC NIE JE O NEHO ZÁUJEM.“ NIE JE TO VŠAK, VZHĽADOM NA MNOŽSTVO CENNÝCH SKÚSE-
NOSTÍ, KTORÉ POČAS SLUŽBY ZÍSKAL, ŠKODA PRE NÁS VŠETKÝCH?

Z pôvodnej myšlienky diplomata Silvestra Minaroviča a Rudolfa Zábajníka zorganizovať na pôde ministerstva zahraničných vecí jednoduché stretnutie dôchodcov, ktorí pracovali v diplomacii, sa rýchlo stal širší projekt. K diplomatom sa pridala Miroslav Musil a povzbudení podporou a záujmom samotného ministerstva v roku 2008 založili občianske združenie **SENIORI SLOVENSKEJ DIPLOMACIE**.

V deň svojho prvého valného zhromaždenia, symbolicky 1. októbra na Medzinárodný deň seniorov, mali 54 členov. Dnes ich je už vyše sto a stále zostávajú verní svojmu vytýčenému poslaniu – poskytovať neoceniteľné, rokmi praxe nadobudnuté skúsenosti ministerstvu a mladším generáciám diplomatov. Za tých takmer šesť rokov ich usilovnej činnosti pri MZVaEZ SR zorganizovali už 51 akcií rôzneho druhu – od odborných prednášok a školení až po kultúrne a literárne akcie, alebo dokonca exkurzie.

Predseda OZ Silvester Minarovič. Z archívu MZVaEZ SR.

Či už išlo o diskusie s ministrom, populárne neformálne stretnutia pri vianočnej kapustnici, alebo prednášky na aktuálne témy, akými sú otázka Kosova alebo financovanie EÚ, Seniori slovenskej diplomacie takto na dôchodku naďalej plnia svoju službu spoločnosti. Nestarajú sa totiž „iba“ o efektívnu integráciu seniorov do spoločnosti, ale aj o to, aby sa za diplomatmi vo výslužbe nezatvo-

rili dvere a neostali po rokoch práce v mene nášho štátu bez záujmu. Naďalej svojimi vedomosťami prispievajú k práci rezortu diplomacie, zahraničnej služby a na prospech občanom. Vytvárajú rôzne záujmové skupiny a v rámci nich spolupracujú so sekciami a odbormi na ministerstve. Starajú sa o to, aby skúsenosti a prax nevyšli nazmar. Ich poslanie je nepochybne nielen vznešené, ale i mimoriadne užitočné. O to viac, že ide o ľudí, ktorí si už svoje roky odpracovali a mohli by jeseň svojho

života tráviť iba oddychom – napriek tomu naďalej pomáhajú. Za to si nepochybne zaslúžia rešpekt i podporu. *Autor: T. Madleňák*

Z plavby loďou do Gabčíkova, ktorú usporiadalo pre svojich členov OZ Seniori slovenskej diplomacie. Z archívu MZVaEZ SR.

V októbri 2013 vystúpil na Valnom zhromaždení OZ aj minister MZVaEZ Miroslav Lajčák. Z archívu MZVaEZ SR.

Chystáte sa do zahraničia? Pribaľte si svetobežku

Jedným z populárnych príspevkov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky k informovanosti a bezpečnosti slovenských turistov v zahraničí je mobilná aplikácia **Svetobežka**, ktorú rezort diplomacie predstavil 14. októbra 2013. Slúži ako pomôcka pri cestách do zahraničia, ktorá funguje v režime offline, čiže bez potreby pripojenia na internet a je dostupná zdarma pre operačné programy Android a iOS (Apple). Za 68 dní od jej uvedenia si Svetobežku pre Android stiahlo 4737 používateľov a pre iOS (Apple) 3577 používateľov. MZVaEZ SR v aplikácii pravidelne aktualizuje kontaktné údaje – telefónne čísla a informácie, týkajúce sa situácie v jednotlivých krajinách.

Svetobežka obsahuje konkrétne informácie a rady ako postupovať v núdzových situáciách v zahraničí, koho kontaktovať ako prvého, kam sa obrátiť o pomoc a ktoré pravidlá dodržiavať. Dôležité je vedieť, čo môžu konzulárni pracovníci slovenských zastupiteľských úradov pre našich občanov urobiť, a čo už nie. Mobilná aplikácia v neposlednom rade obsahuje zoznam všetkých slovenských diplomatických zastúpení vo svete, s príslušnými telefonickými a e-mailovými kontaktmi, voliteľnými priamo z menu aplikácie.

Svetobežka pre Android je dostupná na stiahnutie na <https://play.google.com/store/search?q=svetobezka> a pre operačný program iOS (Apple) na <https://itunes.apple.com/sk/app/svetobezka/id708142209>.

Zaujímavosti z rezortu

V poradí 15. **ples diplomatov**, ktorý sa konal 25. januára 2014 v reprezentatívnych priestoroch Palugyayovho paláca, už tradične zaznamenal veľký úspech. V príjemnej atmosfére sa stretli predstavitelia rezortu diplomacie, vrátane podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslava Lajčáka, s veľvyslancami akreditovanými na Slovensku, ďalšími členmi diplomatického zboru a osobnosťami kultúrneho a spoločenského života. Je nesporné, že aj takéto podujatia prispievajú k prehľbovaniu vzťahov a kontaktov medzi krajinami.

Medzi hostí zavítal aj niekdajší minister zahraničných vecí SR Ján Kubiš (prvý sprava). Z archívu MZVaEZ SR.

Veľvyslanci z Bratislavy, Viedne, Prahy a Budapešti, akreditovaní v Slovenskej republike, navštívili v dňoch 4. a 5. októbra 2013 Žilinský samosprávny kraj. Návšteva sa uskutočnila na pozvanie podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka. Ide o tradičné podujatie (veľvyslanci už navštívili Košický samosprávny kraj), ktorého cieľom je predstaviť popredným zahraničným diplomatom históriu jednotlivých regiónov Slovenska, ich kultúru, tradície a možnosti v oblasti cestovného ruchu. V neposlednom rade tiež investičné príležitosti, ktoré by v konečnom dôsledku mohli znamenať nárast pracovných príležitostí a zníženie nezamestnanosti v jednotlivých krajo-

Na podujatí sa zúčastnili vedúci diplomatických misií zo štyridsiatich šiestich krajín spolu so svojimi partnermi, ako aj vedúci pracovníci MZVaEZ SR.

V rámci kultúrno-spoločenského programu navštívili Sobášny palác v Bytči,

kde sa stretli s predsedom Žilinského samosprávneho kraja Jurajom Blanárom. Ďalej navštívili závod KIA Motors Slovakia v Žiline, kúpele v Rajcejších Tepliciach, absolvovali plavbu na pltiach Strečnianskou úžinou, zavítali na Oravský hrad a prezreli si Múzeum oravskej dediny v Zuberici.

Počas dvoch dní mali veľvyslanci možnosť zhladať viacero kultúrnych vystúpení, zúčastniť sa prehliadky bojového umenia rytierov na Oravskom hrade a ochutnať slovenské špeciality v zubereckej kolibe. V roku 2014 navštívia veľvyslanci Nitriansky samosprávny kraj.

Na slávnostný obed, ktorý sa uskutočnil dňa 17. septembra 2013, pozval výhercov vedomostnej ankety o diplomacii, ktorú ministerstvo zorganizovalo počas svojho Dňa otvorených dverí v tom istom roku, podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Miroslav Lajčák.

Anketu tvorilo poldruha tucta otázok z oblastí zahraničnej politiky, kultúrnej a športovej diplomacie, výročí a významných medzníkov Slovenskej republiky a EÚ. Spomedzi tých, ktorí zodpovedali správne všetkých 18 otázok, boli vyžrebovaní štyria výhercovia: Michal Šukola, Martin Žitňan, Jana Glittová a Marta Balaščáková.

Počas slávnostného obeda, ktorý sa podával v priestoroch ministerstva presne podľa protokolárnych zvyklostí a na ktorý si výhercovia mohli pozvať dvoch svojich priateľov, sa hovorilo o práci slovenskej diplomacie tak vo vzťahu k súčasným témam medzinárodnopolitického záujmu (Sýria, Balkán, Východné partnerstvo), ako aj o dlhodobých perspektívach členstva SR v OSN, EÚ a NATO. Z aktuálnej agendy rezortu výhercov zaujal práve prebiehajúci proces tvorby brandingu Slovenska. Všetci výhercovia plánujú zúčastniť sa aj na ďalšom Dni otvorených dverí, aby sa dozvedeli o ďalšom vývoji tejto a iných záležitostí. Michal Šukola: „Pre mňa ako laika bolo zaujímavé počuť, čo sa deje na ministerstve a že teraz sa vlastne rieši imidž Slovenska. Prispeli sme svojimi názormi a som zvedavý, ako to teda dopadne.“ Možnosť spoznať svet diplomacie a chod rezortu priamo od toho najpovolanejšieho – prostredníctvom slov ministra, ocenil aj Martin Žitňan, ktorý dodal:

„A samozrejme, pán minister je veľmi sympatický človek, obed bol príjemný a jedlo nám chutilo.“

Minister M. Lajčák ocenil vedomosti i živý záujem svojich spolustolovníkov o medzinárodné dianie, z ktorých traja sú absolventmi Fakulty medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave. „Som rád, že v tejto dobe, keď medzi preferované hodnoty patria peniaze, zábava a rýchly spád života, stále existujú mladí ľudia, ktorým nie je zahraničná politika cudzia,“ povedal a zaželel všetkým veľa úspechov v ďalšom profesionálnom i osobnom živote.

Minister M. Lajčák a výhercovia ankety. Z archívu MZVaEZ SR.

Obsah

Minister M. Lajčák pri príležitosti 10. výročia vstupu SR do EÚ	2
Podpredseda EK M. Šefčovič pri príležitosti 10. výročia vstupu SR do EÚ	3
Slovensko a EÚ	
Benefity rozšírenia EÚ	4
Dopad a výsledky kohéznej politiky na Slovensku	5
Stručná história Európskej únie	9
10 rokov oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenska	
Prečo Slovensko pomáha	16
Bez partnerov to nejde	18
Ako ďalej? Vyhodnotenie Miléniových rozvojových cieľov a rozvojové ciele po roku 2015	19
Naša pomoc ide priamo k ľuďom, ktorí to potrebujú Rozhovor s riaditeľom odboru rozvojovej a humanitárnej pomoci MZVaEZ SR P. Hulényim	20
Slovenské stopy vo svete	22
Vyšehradská skupina	
Najefektívnejšie regionálne zoskupenie v strednej Európe	24
Bezpečnostná politika	
Globsec 2014 priniesol významných hostí a zaujímavé témy	25
Svet diplomacie	
Seniori slovenskej diplomacie už takmer 6 rokov pôsobia na MZVaEZ SR	26
Veľvyslanci navštívili Žilinský samosprávny kraj	27
Minister M. Lajčák obedoval s výhercami vedomostnej ankety	27
Chystáte sa do sveta? Pribaľte si svetobežku	28
15. ples diplomatov opäť úspešný	28
Obsah, tiráž	29

Svet a my

Uzávierka čísla:
30. 4. 2014

Šéfredaktor:
Peter Susko

Redakčná rada:
Zuzana Gajdaczková
Leo Havlíček
Peter Klanduch
Juraj Kliment
Katarína Leligdonová
Lukáš Lopatník
Martina Lukáčiková
Lenka Pífková
Martin Šperka
Monika Tomašovičová
Michal Vančo

Kontaktné údaje:
Tlačový odbor
Ministerstvo zahraničných vecí
a európskych záležitostí Slovenskej republiky
Hlboká cesta 2
833 36 Bratislava 37
Slovenská republika
telefón: +421 (0)2 5978 3071
e-mail: tlac@mzv.sk

Spracovanie:
Tlačový odbor Ministerstva
zahraničných vecí a európskych
záležitostí Slovenskej republiky
Tomáš Madleňák, stážista

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky tak, aby sa po redakčných úpravách nezmenil ich význam. Nevyžiadané rukopisy ani obrazové materiály nevraciame. Kopírovať, publikovať, elektronicky alebo inak rozširovať ktorúkoľvek časť časopisu Svet a my možno iba na základe písomného povolenia redakcie. Časopis je nepredajný.

✦ titulná fotografia:
archív MZVaEZ SR

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY